

Perspectievennota 2024-2027

Inhoud

Leeswijzer.....	5
Samenvatting en voorstel college (voor het college)	6
1. Inleiding	7
2. Financiële kaders begroting	9
3. Financiële positie	13
4. Financieel overzicht beleidsitems	16
5. Toelichting beleidsitems	20
6. Ruimte voor beleid, dekkingsmogelijkheden	33
Bijlagen	36
Bijlage 1: Uitwerking coalitieakkoord CDA – VVD	37
Bijlage 2: Brief provincie begrotingscirculaire 2023	42

Leeswijzer

Hoe is de PPN 2024-2027 opgebouwd?

- In de inleiding worden de relevante beleidsontwikkelingen gepresenteerd. Deze zijn in veel gevallen nog niet in een financieel perspectief te plaatsen.
- De raad stelt de uitgangspunten vast. Hiermee geeft u de parameters aan die gehanteerd dienen te worden bij het opstellen van de Programmabegroting 2024.
- Paragraaf 3 Financiële positie geeft inzicht wat het begrotingsbeeld is indien alle mutaties zoals aangegeven bij het bestaand en nieuw beleid (paragraaf 4 en 5), worden overgenomen en geeft daarmee inzicht in de benodigde dekking. Duidelijk is dat de financiële positie onder druk staat. Ook is een actueel inzicht gegeven in onze reserve- en voorzieningen positie en de weerstandscapaciteitsratio.
- In paragraaf 4 zijn de beleidsitems waarop mutaties plaatsvinden inzichtelijk gemaakt, deze zijn in paragraaf 5 nader toegelicht.
- Paragraaf 6 geeft een aantal “draaiknoppen” weer. Wij verzoeken uw raad om aan te geven op welke onderdelen het college met voorstellen kan komen om te komen tot een sluitende begroting.
- Verder zijn enkele bijlagen opgenomen.

Samenvatting en voorstel college (voor het college)

De gemeente wil graag de goede dingen doen voor haar inwoners, instellingen en bedrijven. In het voorjaar brengen we daarvoor alle nieuwe ideeën in beeld. Dit kunnen bijvoorbeeld wensen zijn die in de gemeenschap leven maar ook zaken die we op moeten pakken omdat het Rijk deze taken heeft overgedragen aan de gemeente. Met al deze ontwikkelingen dient de gemeente rekening te houden, en dat met een gezond huishoudboekje. Om dit in goede banen te lijden hebben we een aantal instrumenten. Het begin van een nieuwe cyclus starten we met de zogenaamde Perspectievennota (PPN). Met alle inzichten die hierin worden opgenomen hebben we een handvat om voor het nieuwe jaar weer een sluitende begroting op te stellen. Dit is het moment voor uw raad om het college richting te geven voor het opstellen van een sluitende begroting. U stelt hier de kaders.

In de Begroting 2023-2025 werd al stilaan duidelijk dat er voor komende jaren de nodige uitdagingen op ons pad komen. Onze reservepositie is echter gezond, we kunnen wel wat opvangen. Om onze ambities te realiseren kijken we 4 jaren vooruit. In deze PPN mondt dat uit in een redelijk somber financieel beeld. Echter, wij verwachten in de meicirculaire 2023 nog een substantiële compensatie voor de gestegen lonen en prijzen.

De VNG heeft een eerste reactie gegeven op de voorjaarsnota van het Rijk. Ze constateert dat vanaf 2026 er voor gemeenten structureel zo'n € 3 miljard minder beschikbaar is voor het uitvoeren van gemeentelijke taken en biedt het accres vanaf 2027 te weinig vergoeding voor het opvangen van de autonome groei van de zorgtaken. Het is goed dat er nu een aanzet is voor een nieuwe normeringssystematiek, maar alles bij elkaar geeft deze voorjaarsnota niet de gewenste structurele financiële zekerheid voor gemeenten. Op 22 mei is er overleg tussen de fondsbeheerders over de gevolgen van de voorjaarsnota. We hopen op positieve signalen in de meicirculaire 2023. Zodra de meicirculaire is ontvangen brengen wij de consequenties voor onze begroting in beeld en informeren we de gemeenteraad via een raadsinformatiebrief.

De gemeente heeft daarnaast te maken met allerlei onzekerheden waarop we geen of zeer beperkt invloed hebben. Mogelijk dat de gemeente hierdoor ook financieel geraakt wordt. Denk aan de nog steeds durende oorlog in de Oekraïne waardoor een vluchtelingenstroom is ontstaan. Maar ook de schaarste aan grondstoffen die momenteel heerst en de sterk gestegen prijzen. We houden deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

Met deze PPN stelt u de algemene uitgangspunten vast. Het college hanteert deze uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2024-2027.

Daarnaast zijn in deze PPN bijstellingen van bestaand beleid (BB) en nieuw beleid (NB) opgenomen. Deze voorgenomen mutaties leiden tot een negatief begrotingsbeeld. Met name het structurele beeld is daarbij van belang, de provincie toetst daarop.

Om te komen tot een sluitende begroting is een paragraaf ruimte voor beleid opgenomen. Deze paragraaf is **geen** voorstel van het college maar geeft uw raad de mogelijkheid om richting te geven. Richting om daarmee het college de opdracht te geven om met een voorstel te komen voor een sluitende begroting. In feite is het mogelijk om alle beleid van de gemeente tegen het licht te houden, ook het voorgestelde nieuwe beleid. In deze PPN is een aantal onderwerpen met grote financiële impact in beeld gebracht. Door als raad gericht aan te geven op welke onderwerpen dekking gezocht kan worden geeft u het college opdracht voor het opstellen van een sluitende begroting. U kunt aangeven waar mogelijkheden tot vermindering van uitgaven of verhoging van inkomsten mogelijk zijn. En welke omvang hieraan gekoppeld is. U bent aan zet om die richting te geven.

Wij stellen uw raad voor om:

- 1 Richtinggevende uitspraken te doen voor een sluitende begroting 2024.
- 2 De financiële kaders zoals opgenomen in hoofdstuk 2 vast te stellen.
- 3 Het college de opdracht te verstrekken om, aan de hand hiervan, voorstellen te doen voor een sluitende begroting 2024

1. Inleiding

We bevinden ons in het 2^e jaar van de nieuwe raadsperiode. De afgelopen jaren is er veel opgepakt maar blijven de uitdagingen groot. Met deze PPN geeft de raad het college de financiële kaders waarmee de programmabegroting 2024-2027 voorbereid kan worden. Ook is deze PPN in vele opzichten een uitdagende PPN, omdat er forse financiële inspanningen verwacht gaan worden.

De PPN 2024-2027 heeft als uitgangspunt de geamendeerde programmabegroting 2023, vastgesteld op 3 november 2022 en de begrotingswijzigingen tot en met 20 april 2023.

De in juli 2023 te behandelen jaarrekening 2022 sluit met een positief saldo van € 3,8 miljoen inclusief sociaal domein. De 1^e Burap 2023 laat een verwacht begrotingssaldo 2023 zien van € 661.000 positief.

Coalitieakkoord

De coalitiepartijen sloten het coalitieakkoord "Samen werken aan een nog beter Bergeijk" voor de periode 2022 - 2026. De coalitie streeft naar een leefbaar Bergeijk voor iedereen met doelen op de thema's Samen leven in levendige kernen, Toekomstbestendige omgeving en Ondernemende en betrokken gemeente

Externe ontwikkelingen

Naast de zaken die in het coalitie-akkoord zijn opgenomen, zijn er natuurlijk vele externe ontwikkelingen: in Bergeijk, de regio, Nederland en wereldwijd. Deze ontwikkelingen, die deels niet altijd te voorzien zijn, hebben hun impact op Bergeijk en op ons werk. In deze perspectievennota zijn ook deze zaken opgenomen.

A. Schaalsprong regio

Bergeijk maakt deel uit van een regio die een bijzondere ontwikkeling doormaakt. De hightech-industrie en hoogwaardige maakindustrie groeien snel. De regio groeit daardoor tot 2040 naar verwachting met 100.000 woningen. Ook het inwonersaantal zal sterk toenemen. Dit heeft grote gevolgen voor woningbouw, bedrijventerreinen, mobiliteit, maar zeker ook voorzieningen en natuur en heeft een grote impact op sociaal-maatschappelijke structuren en welzijn van alle inwoners. Bergeijk werkt enerzijds aan de gevolgen en stelt anderzijds met de andere Kempengemeenten een toekomstvisie en ontwikkelstrategie met brede welvaart op om zelf zoveel te kunnen sturen.

B. Klimaatadaptatie en transitie landelijk gebied

Vanuit klimaatverandering en duurzaamheidsambities zijn verschillende transitie noodzakelijk op het gebied van energie, warmte, stikstof, natuur, landbouw en klimaatadaptatie. Deze ingewikkelde puzzels hebben grote impact op de gemeente, inwoners en bedrijven, met name in het landelijk gebied.

C. Participatie en ondersteuning

De hoge inflatie en betaalbaarheidsproblemen leiden voor steeds meer huishoudens tot armoede en schulden. Deze toenemende problematiek vraagt veel aandacht en extra ondersteuning. Samenwerking met andere organisaties en partners is hierin cruciaal.

D. Nieuwkomers

De huisvesting en integratie van arbeidsmigranten, vluchtelingen en statushouders was al een maatschappelijk vraagstuk. Vanuit het Rijk is een verhoogde opgave voor het opvangen van statushouders opgelegd. Dit wordt versterkt door de schaalsprong van de regio, de oorlog in Oekraïne en nieuwe wetgeving zoals de spreidingswet.

E. Wet- en regelgeving

De regeldruk vanuit de Rijksoverheid (nieuwe wet- en regelgeving) neemt al jaren toe. Met name de omgevingswet, Woo (Wet Open Overheid) en Wep (Wet Elektronische publicaties) hebben grote impact op de bedrijfsvoering en dienstverlening van de gemeente.

F. Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt in Nederland is op dit moment ongekend krap; er zijn meer vacatures dan werkzoekenden. Dat geldt ook voor onder andere ruimtelijke ordening, toezicht en ict. Voor gemeente Bergeijk is het vinden, maar vooral ook binden en blijven boeien van medewerkers erg belangrijk. Dit vraagt om goede sfeer, passende arbeidsvoorwaarden, inhoudelijke uitdagingen, opleiding en eigentijdse werkwijzen (Office365).

G. Veiligheid

Veiligheid raakt ons op heel veel terreinen. Regelmatig is te lezen dat door cybercriminailiteit bedrijven / overheden platgelegd worden met alle gevolgen van dien. Het is dan ook een continue uitdaging om samen met onze organisatie maar zeker ook het SSC scherp aan de wind te varen om de kans hierop zo klein mogelijk te maken. Er wordt dan ook actief ingezet op informatiebeveiliging en privacy in de gehele keten. Met onze partners en inwoners willen we en vuist maken tegen ondermijning en zorgen voor bewustwording van “ondermijnende criminaliteit”. Onder ander door de actualisatie van het uitvoeringsplan Veiligheid wordt hieraan handen en voeten gegeven.

2. Financiële kaders begroting

Algemeen

Het algemene uitgangspunt is een sluitende begroting. Wettelijk gezien hoeft alleen het 1^e begrotingsjaar structureel sluitend te zijn. Als dit niet het geval is moet de begroting meerjarig (laatste jaarschijf) structureel sluitend zijn. Wij streven naar een begroting die in het begrotingsjaar 2024 sluitend is.

Aandachtspunten toezichthouder

Jaarlijks bracht de provincie een begrotingscirculaire uit met daarin een aantal vaste onderwerpen. Dit naast een aantal specifieke onderwerpen. Deze vaste onderwerpen worden niet meer in de circulaire opgenomen maar vinden een plaats in het nieuwe Gemeenschappelijk financieel toezichtkader 2020 (GTK). Het nieuwe GTK is in 2019 vastgesteld. De belangrijkste specifieke onderwerpen die zijn opgenomen in de begrotingscirculaire 2023 (bijlage 2) zijn:

- Nieuwe financieringssystematiek
- Inflatie / prijsstijgingen
- Opschalingskorting
- Herverdeling gemeentefonds
- Extra middelen jeugdzorg
- Eigen bijdrage Wmo-huishoudelijke hulp
- Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;
- Incidentele baten en lasten
- Investeringsbudgetten
- Omgevingswet
- Wet digitale overheid

Circulaires gemeentefonds

In de afgelopen periode is een aantal circulaire ontvangen die doorwerking hebben naar de jaren 2023 en verder. Zo zijn de uitkomsten van de september- en decembercirculaire verwerkt in de financiële prognose van de PPN 2024-2027. Gelet op het tijdsplan van de behandelingsprocedure van de PPN 2024-2027 is het niet mogelijk de uitkomsten van de meircirculaire 2023 bij de opstelling van de PPN 2024-2027 te betrekken. Wij brengen na publicatie van deze circulaire de effecten in beeld en zullen u daarover apart informeren. De begroting 2024-2027 wordt opgesteld op basis van de meircirculaire 2023.

Uniforme verdeling in taakvelden

De begroting wordt ingedeeld in de volgende taakvelden:

Taakvelden	
0. Bestuur en ondersteuning	5. Sport, cultuur en recreatie
1. Veiligheid	6. Sociaal domein
2. Verkeer en vervoer	7. Volksgezondheid en milieu
3. Economie	8. VHROSV
4. Onderwijs	

Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies (BBV) schrijft voor gemeenten een 7-tal verplichte paragrafen voor. Sinds 2022 is daar een extra paragraaf aan toegevoegd, de Openbaarheidsparagraaf Wet open Overheid. Daarnaast kunnen gemeenten desgewenst eigen paragrafen toevoegen. Vanaf het begrotingsjaar 2019 is een paragraaf Klimaat en Duurzaamheid opgenomen in de begroting. Deze paragraaf handhaven we de komende jaren. Het klimaat staat nadrukkelijk in de belangstelling van alle fracties. Aangezien maatregelen op het gebied van klimaat door alle taakvelden heen lopen monitoren we dit door middel van een aparte paragraaf.

Uniforme set beleidsindicatoren

De set van verplichte beleidsindicatoren is constant in beweging. In de begroting 2024 nemen we de beleidsindicatoren op conform de op dat moment meest actuele set indicatoren. De set beleidsindicatoren en

bijbehorende gegevens kunt u vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl via de tegel “Besluit Begroting en Verantwoording”.

Hier vindt u onder andere:

- Een uitgebreide toelichting op de indicatoren;
- Indicatoren van andere gemeenten waarmee een vergelijking gemaakt kan worden met de eigen gemeente.

Rentelasten

Rentetoerekening investeringen Omslagrente: 1,5%

Rentetoerekening grondexploitaties: 1,0%.

Rente investeringen 1,5%

Over het eigen vermogen/voorzieningen is het streven om dit naar 0% te brengen. Het BBV geeft de nog de mogelijkheid om een rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen en deze door te belasten aan de taakvelden. De Commissie BBV adviseert echter om vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie deze systematiek niet (meer) toe te passen. Bij de begroting zullen we daarom een gefaseerde afbouw naar 0% nastreven zonder begrotingseffect.

Bij het opstellen van de begroting worden de percentage herberekend zodat voldaan wordt aan de BBV richtlijnen.

De commissie BBV doet geen uitspraken over de wijze waarop gemeenten hun tarieven (met name riool- en afvalstoffenheffing) dienen te berekenen. Fiscaal juridisch gezien is het toegestaan om een redelijk deel van de rentelasten mee te nemen in de kostenopstelling die ten grondslag ligt aan de tariefberekening. Wat een individuele gemeente redelijk vindt, dient vervolgens wel volgens BBV artikel 10 lid c gemotiveerd te worden toegelicht in de paragraaf lokale heffingen, waarin de beleidsuitgangspunten moeten worden toegelicht.

Beleidsuitgangspunten Financiële verordening

Overhead en toerekening apparaatskosten

Voor de berekening van kostendekkende tarieven en de grondexploitatie hanteren we een verdeelsleutel. Deze wordt als volgt bepaald. De totale overheadkosten worden gedeeld door de productieve uren die aan de primaire processen worden toegerekend. Het tarief wat hier uit volgt wordt vermenigvuldigd met het aantal productieve uren wat is toebedeeld aan de onderwerpen van de kostendekkende tarieven en de grondexploitatie.

De directe kosten komen op basis van voorcalculatie op de verschillende taakvelden. Dit wordt ook als realisatie zo verantwoord. Hierdoor zijn de afwijkingen op de directe kosten in de jaarrekening beperkt. Afwijkingen op de directe kosten worden verantwoord in het taakveld “Overige baten en lasten”.

Waardering en afschrijving vaste activa

De afschrijvingen op investeringen vinden plaats conform de Financiële verordening gemeente Bergeijk 2023. Deze verordening is vastgesteld in de raad van 24 januari 2023.

Om de administratieve lasten te beperken is een ondergrens ingebouwd. Voor investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte is deze vastgesteld op € 25.000.

Onvoorzien

In de begroting 2024 wordt hiervoor € 25.000 geraamd. Dit budget is niet gelabeld aan programma's. Het college heeft het mandaat tot het doen van uitgaven tot € 20.000 per keer.

Voorzieningen en reserves

Stortingen in voorzieningen en toevoegingen aan reserves (en onttrekkingen uit reserves) vinden plaats conform de uitgangspunten zoals vermeld in de nota reserves en voorzieningen 2023 die aan uw raad wordt aangeboden voor vaststelling in de raad van juni 2023.. Als er vastgestelde beheerplannen zijn (inclusief het bij de beheerplannen behorende kwaliteitsniveau) worden de stortingen in de voorzieningen hierop gebaseerd.

Algemene lastenontwikkeling

Loonontwikkeling

In de meicirculaire wordt jaarlijks als onderdeel van de verwachte overheidsconsumptie bepaald wat de ingeschatte stijgingen van de lonen en salarissen zijn. Dit is gebaseerd op het Centraal Economisch Plan (CEP). In het CEP 2023 zit de eerste doorkijk naar 2024. De maatstaf die we hanteren wordt ook bij de belangrijkste verbonden partijen gehanteerd. Dit is de maatstaf "Loonvoet sector overheid". Ten opzichte van de loonontwikkeling die wij reeds voorzien hadden in onze meerjarenbegroting stijgt deze. De volgende percentages worden gehanteerd.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Raming begroting 2023	4,20%	4,20%	3,90%	3,90%
Loonvoet sector overheid CEP 2023	5,20%	5,80%	4,80%	4,20%
Bijstelling begroting 2024 - 2027	1,00%	1,60%	0,90%	0,30%

De meicirculaire wordt normaliter gebaseerd op de prognoses die in het CEP worden verwerkt.

Prijsontwikkeling

Voor de begroting en de meerjarenplanning geldt in principe de nullijn. Dit betekent dat de budgetten niet verhoogd worden. Hierop zijn enkele uitzonderingen:

- wettelijke tarieven (bijvoorbeeld leges paspoorten);
- contractueel overeengekomen indexeringen;
- prijzen van dienstverlening door derden (bijvoorbeeld verzekeringspremies);
- overige onvermijdelijke kostenstijgingen als gevolg van marktwerking en inflatie. Hiervoor geldt het algemene percentage.

Wij werken met een stelpost prijsstijging. De hoogte ervan is gebaseerd op de beïnvloedbare uitgavenbudgetten in de begroting. Voor de algemene prijsontwikkeling baseren wij de gegevens op door het rijk verstrekte gegevens bij de meicirculaire 2023 (Prijs netto materiële overheidsconsumptie (imoc)). In het CEP is daarvoor de volgende basis gehanteerd.

Omschrijving	2024	2025	2026	2027
Raming begroting 2023	2,40%	2,40%	1,90%	1,90%
Prijs netto materiële overheidsconsumptie (imoc) CEP 2023	3,90%	1,60%	1,60%	1,60%
Bijstelling begroting 2024-2027	1,50%	-0,80%	-0,30%	-0,30%

Algemene ontwikkeling baten

Algemene uitkering

De raming van de algemene uitkering wordt gebaseerd op de door het rijk verstrekte gegevens bij de mei/junicirculaire 2023. Eventuele significante wijzigingen als gevolg van de septembercirculaire 2023 worden via een aparte begrotingswijziging aan u voorgelegd. Voor de meerjarenplanning is uitgegaan van lopende prijzen (dus inclusief inflatie).

Indexering baten

Het rijk compenseert gemeenten voor kostenstijgingen als gevolg van prijsontwikkeling en loonontwikkeling. Dit doet ze door bijstelling in de algemene uitkering conform bovenstaande cijfers. Dit is echter niet voldoende om alle stijgende lasten die uit loon- en prijsontwikkeling voortkomen te compenseren. De gemeente heft daarom belastingen en heffingen. Deze stellen we jaarlijks bij.

Net als bij de verbonden partijen hanteren we een gewogen indexering. Gemiddeld genomen komen de verbonden partijen uit op gewogen indexering die gebaseerd zijn op een verhouding van 1/3 prijsontwikkeling en 2/3 loonontwikkeling. Dit is ook bij de gemeente een reële verhouding. Hiermee is er sprake van uniforme uitgangspunten. Gebaseerd op dit uitgangspunt komen we daarmee op een indexering van 4,77% in 2024.

Dit percentage rekenen we over alle inkomsten (bijvoorbeeld OZB, leges, huurinkomsten) behalve als daar specifieke afspraken onder liggen of er wettelijke regels gevolgd moeten worden. Dit zijn:

- Voor riool- en afvalstoffenheffing worden kostendekkende tarieven gehanteerd;
- Leges die van rijkswege gemaximeerd zijn (bv paspoorten en rijbewijzen);
- Het tarief voor de toeristenbelasting bedraagt 3,11% van de omzet;
- Pachten en erfpachten worden bepaald op grond van de “Nota erfpachtbeleid 2012” en “Nota Pachtbeleid 2007”;
- Lopende contracten en daarin opgenomen indexeringen worden gerespecteerd.

Grondtransacties pachtgronden

Opbrengsten uit grondtransacties van pachtgronden worden voor zover die de begrote opbrengst overschrijden gestort in de algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties. Wanneer de opbrengsten lager zijn wordt het verschil onttrokken uit die reserve. Overschrijdt de reserve behoedzaamheid grondtransacties het maximale plafond dan vloeit het meerdere naar de algemene reserve. Op 1 juni 2023 besluit de raad de nota Reserves en voorzieningen vast te stellen. Hierin is opgenomen dat het plafond van de algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties verlaagd wordt van € 2.5 miljoen naar € 1.0 miljoen. Op 21 december 2017 heeft de raad ingestemd met de grondnota 2018. De actualisatie van de grondnota staat gepland voor het najaar 2023.

Grondexploitaties

Bij de opstelling van de calculaties van de grondexploitaties wordt uitgegaan van de volgende parameters. Deze parameters worden conform de grondnota bij de jaarrekening en begroting geactualiseerd:

- Rentelasten 1,0 %;
- Disconteringsvoet 2% (verplicht);
- Kostenstijging 2%;
- Opbrengstenstijging 2%.

De rentelasten zijn gebaseerd op de op dit moment werkelijk betaalde rente. Bij de opstelling van de begroting wordt op basis van geactualiseerde cijfers bezien of de werkelijk toe te rekenen rente gehandhaafd kan blijven op 1,0%. De disconteringsvoet van 2% is gebaseerd op het streven van de EU om de inflatie rond dit percentage te laten uitkomen. In die lijn stellen we voor om in de calculaties zowel de kosten als opbrengsten met dit percentage te laten stijgen. Hierbij respecteren we eerder gesloten overeenkomsten. Met deze kosten- en opbrengstenstijging volgen we de marktontwikkelingen van dit moment. In de calculaties gaan we ervan uit dat de inkomsten maximaal 5 jaar geïndexeerd worden. Dit conform eerder vastgestelde besluitvorming.

Overig

Voor het begrotingsjaar en de meerjarenplanning gaan wij uit van de hoogte van het aantal woningen en inwoners per 1 januari 2023. Omdat de realisatie van de geplande woningbouw een hoge mate van onzekerheid kent, worden woningbouwprognoses niet meegenomen.

Dit is geheel in overeenstemming met het voorzichtigheidsprincipe en de algemene regels van verantwoording: lasten nemen zodra ze voorzien zijn en baten nemen zodra ze gerealiseerd zijn.

De ramingen in de begroting worden gebaseerd op 19.060 inwoners en 8.988 woonruimten

3. Financiële positie

De financiële positie van de gemeente is medebepalend voor de keuzes en prioriteiten die de gemeenteraad kan stellen.

Het financieel meerjarenperspectief

Om een goed beeld te krijgen in de mogelijkheden wordt allereerst het financiële perspectief voor de jaren 2024-2027 bepaald. Dit is als volgt tot stand gekomen:

- Startpositie is de geamendeerde programmabegroting 2023, vastgesteld op 3 november 2022 en de begrotingswijzigingen tot en met 20 april 2023;
- Jaarschijf 2027 is toegevoegd;
- De financiële kaders conform hoofdstuk 2;
- De mutaties van de algemene uitkering volgens de september- en decembercirculaire 2022;
- De meerjarige mutaties uit de op 4 juli 2023 geagendeerde vast te stellen 1^e Burap 2023.

Als alle voorstellen uit hoofdstuk 4 'Financieel overzicht beleidsitems' van deze PPN verwerkt worden geeft dat onderstaand begrotingsbeeld. Dit is uitgesplitst in een structureel en een incidenteel beeld. Op termijn ontstaat in deze situatie een nadelig structureel beeld. Dit is met name van belang omdat de provincie toetst of de begroting structureel en materieel in evenwicht is. Concreet betekent dit dat er keuzes gemaakt moeten gaan worden. Hiervoor hebben we de 'draaiknoppen' onder hoofdstuk 6 'Ruimte voor beleid, dekkingsmogelijkheden' in beeld gebracht. Maar ruimte kan natuurlijk ook gevonden worden door keuzes te maken in de voorliggende voorstellen van hoofdstuk 4 'Financieel overzicht beleidsitems'. Deze zijn nader toegelicht in hoofdstuk 5 'Toelichting beleidsitems'.

Structureel	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel / -/- = nadeel)				
Stand begroting 2023 na wijzigingen t/m april 2023	539	1.179	-766	-382
Mutaties Begroting 2024-2027	-1.511	-1.880	-1.459	-3.082
Totaal structureel	-972	-702	-2.225	-3.464

Incidenteel	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel / -/- = nadeel)				
Stand begroting 2023 na wijzigingen t/m april 2023	-301	-379	0	0
Mutaties Begroting 2024-2027	-143	-214	-105	-566
Totaal incidenteel	-443	-593	-105	-566

Totaal begroting	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel / -/- = nadeel)				
Stand begroting 2023 na wijzigingen t/m april 2023	239	800	-766	-382
Mutaties Begroting 2024-2027	-1.653	-2.094	-1.564	-3.649
Totaal	-1.415	-1.295	-2.330	-4.030

-/- = meer lasten / minder baten, + = minder lasten / meer baten

Door het afronden op € 1.000 zijn kleine afrondingsverschillen in de tellingen mogelijk.

Ontwikkelingen reserves en voorzieningen

De financiële positie van de gemeente wordt mede bepaald door de inzichten in de positie van de reserves en voorzieningen gedurende de looptijd van de PPN 2024-2027. De reservepositie wordt veelal beïnvloed door de verwachte toevoegingen vanuit de resultaten van de grondexploitaties. Van belang hierbij is het moment dat die middelen ook daadwerkelijk beschikbaar komen. Dit omdat zonder die zekerheid voorgenomen beleidsvoornemens mogelijk in gevaar komen. Adequate inschattingen, met de nodige waarborgen, zijn daarom van groot belang.

Het beeld in de PPN schetst een sombere toekomst voor de reservepositie. We hebben alle kosten en opbrengsten in beeld gebracht die we nu voorzien. We verwachten echter dat de meicirculaire met name op het vlak van compensatie voor de gestegen lonen en prijzen nog een aanzienlijke positieve bijstelling laat zien. Bij het opstellen van de begroting kan dan ook een reëler beeld van onze financiële positie gegeven

worden. Pas dan kunnen we goed bezien hoe de reservepositie zich gaat ontwikkelen. Hierbij zullen we, binnen de kaders die uw raad stelt in de nota Reserves en voorzieningen, de ondergrens van de algemene reserve scherp in de gaten houden. Een goede buffer is nodig om tegenvallers op te kunnen vangen. Overigens heeft ook de periodieke actualisatie van de risico's zijn effect op de hoogte van de weerstandsratio. Bij het opstellen van de begroting wordt deze opnieuw geactualiseerd..

Bij de actualisatie van de grondexploitaties zijn de parameters waarop de calculaties worden berekend op actualiteit beoordeeld en is gekeken naar de inschattingen van de fasering. Mogelijk heeft dit effecten op de grondexploitaties en daarmee op toekomstige winsten en verliezen.

Reserves

In deze PPN 2024-2027 houden we er rekening mee dat in beperkte mate gemuteerd wordt op reserves. In onderstaande tabel zijn deze weergegeven, voor de volledigheid zijn daarin ook de voorgestelde mutaties vanuit de 1^e Burap 2023 opgenomen. Ook zijn de mutaties opgenomen waarover reeds in eerdere momenten besluitvorming heeft plaatsgevonden. Dit kan zijn bij de begroting, een burap, de slotwijziging of via een afzonderlijk raadsvoorstel.

Bij grondexploitaties moet tussentijds winst worden genomen volgens de zogenaamde percentage of completion-methode. Dit houdt in dat er winst wordt genomen op basis van de gerealiseerde uitgaven en inkomsten afgezet tegen de volledige uitgaven en inkomsten van een plan. In onderstaande cijfers zijn de prognoses zoals begin 2023 zijn gecalculeerd opgenomen. Bij het samenstellen van de begroting 2024 worden calculaties en daarmee de verwachte resultaten opnieuw geactualiseerd.

Mutaties algemene reserves (x€ 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo 1e burap 2023	661	0	0	0	0
Saldo PPN 2024-2027	0	-1.415	-1.295	-2.330	-4.030
Raadsvoorstel nota reserves en voorzieningen	1.500	0	0	0	0
Raadsvoorstel verduurzamen basissportaccommodaties	-1.728	0	0	0	0
Raadsvoorstel JR 2022 bestemming resultaat	2.946	0	0	0	0
PPN 2024-2027 Storting reserve duurzaamheid en klimaat	0	-440	0	0	0
Totaal mutaties algemene reserves	3.379	-1.855	-1.295	-2.330	-4.030

Mutaties bestemmingsreserves (x€ 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
BR KC/Kattendans	0	0	0	0	0
BR DOB Gebiedsakkoord	-43	0	0	0	0
BR Budgetoverheveling	0	0	0	0	0
BR ROL Stortingen grexen	120	0	218	190	170
BR ROL Fietsambitie	-500	0	0	0	0
BR ROL Mobiliteitshub	0	-191	0	0	0
BR Uitvoering bereikbaarheidsagenda (PPN)	-42	-42	-42	-42	-42
BR Rente BBV wijziging grexen	-59	0	0	0	0
BR Duurzaamheid en klimaat (BEnergie)	-196	440	0	0	0
BR Egalisatie sociaal domein	-64	0	0	0	0
BR Verduurzamheidsfonds sociale huurwoningen	0	0	0	0	0
BR Vereveningsfonds sociale woningbouw	57	0	0	0	0
BR Kunst	10	10	10	10	10
BR Opvang (bestemming JR 2022)	840	0	0	0	0
Totaal mutaties bestemmingsreserves	123	217	186	158	138

Dit geeft de volgende verwachte stand van de reserves van de gemeente per ultimo jaar. Dit wanneer de PPN 2024-2027 één-op-één overgenomen wordt in de Begroting 2024-2027.

Omschrijving (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Algemene reserves	12.977	11.122	9.827	7.497	3.467
Algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Bestemmingsreserves	5.359	5.576	5.762	5.920	6.058
Dekkingsreserves	9.035	8.632	8.248	7.865	7.482
Totaal reserves per 31-12	28.371	26.330	24.837	22.282	18.007

Ratio weerstandscapaciteit

De ratio weerstandscapaciteit geeft de verhouding aan tussen de beschikbare reserves (algemene reserve, algemene reserve risico's grondexploitatie en post onvoorzien) en de benodigde weerstandscapaciteit. In de nota reserves en voorzieningen 2023 is de norm gesteld op minimaal 1,4.

Elk jaar vindt twee keer een actualisatie van de inventarisatie van de risico's plaats. Dit doen we bij de opstelling van de jaarstukken en de programmabegroting. In de PPN 2024-2027 wordt daarom hetzelfde overzicht opgenomen als in de jaarstukken. De doorrekening naar volgende jaren is daarop ook geactualiseerd.

Het risicoprofiel is bij de jaarstukken 2022 bepaald op € 3,1 miljoen. In de tabel is een doorkijk gegeven naar de ontwikkeling van de risico's. Op grond van het risicoprofiel was de ratio weerstandscapaciteit bij de jaarrekening 2022 4,40 waar de norm door uw raad is gesteld op 1,4. We voldoen op dit moment aan de door uw raad vastgestelde weerstandsratio..

Bedragen x € 1.000				Jaar- rekening 2022	begroting 2023	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027
Omschrijving risico	Kans	Af te dekken met:							
0. Taakveld Bestuur en ondersteuning									
a	Algemene uitkering: effect wijzigingen	Hoog	AR	150	150	150	150	150	150
6. Taakveld Sociaal domein									
b	Programmakosten jeugdhulp	Waarschijnlijk	AR	150	150	150	150	150	150
7. Taakveld Volksgezondheid en milieu									
c	Sanering bodemverontreiniging	Waarschijnlijk	AR	50	50	50	50	50	50
d	Afvalinzameling	Hoog	AR	0	225	225	225	225	225
8. Taakveld VHROSV									
e	Planschadeclaims actualisering bestemmingsplannen	Waarschijnlijk	AR	50	50	50	50	50	50
f	Risico's grondexploitatie	Hoog	AR grex	585	509	509	509	509	509
g	Programma Aanpak Stikstof	Zeer gering	AR	125	125	125	125	125	125
Organisatie/bedrijfsrisico									
h	Financieringsfunctie reserve	Waarschijnlijk	AR	60	53	53	53	53	53
i	Inflatie / CAO ontwikkelingen	Waarschijnlijk	AR	1.250	0	0	0	0	0
Verbonden partijen									
j	GRSK / GGD / ODZOB / VRBZO / MRE / KP	Waarschijnlijk	AR	631	74	74	74	74	74
Totaal				3.051	1.386	1.386	1.386	1.386	1.386

Voor een toelichting verwijzen wij u naar de risicoparagraaf van de jaarrekening 2022.

Voorzieningen

In onderstaand overzicht zijn alle voorzieningen in beeld gebracht. Deze voorzieningen zijn bij de jaarstukken 2022 beoordeeld. De geraamde standen van de voorzieningen, gebaseerd op de jaarrekeningcijfers 2022 en de begroting 2023-2026, per 31 december van elk jaar zijn als volgt:

Omschrijving (x € 1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
Voorziening Riolering	652	652	652	652	652
Voorziening Riolering Groot onderhoud	653	488	348	258	258
Voorziening Accommodaties	68	209	432	327	729
Voorziening Openbare verlichting	31	36	43	51	57
Voorziening Wegen & bruggen	1.947	2.015	1.456	1.078	781
Voorziening Openbaar groen	125	124	90	67	44
Voorziening tekorten grondexploitaties	2.112	0	0	0	0
Voorziening Dubieuze debiteuren	360	360	360	360	360
Voorziening Pensioen voormalige wethouders	2.115	2.115	2.115	2.115	2.115
Voorziening Vergoeding Attero	296	296	296	296	296
Totaal voorzieningen per 31-12	8.359	6.295	5.792	5.204	5.292

4. Financieel overzicht beleidsitems

In dit overzicht staan de onderwerpen met financiële mutaties ten aanzien van het bestaand beleid (BB) en nieuw beleid (NB).

Omschrijving	Struct ureel	2024	2025	2026	2027
BB00 Saldo begroting 2023 primitief incidenteel	i	-300.541	-379.104	0	0
Saldo begroting 2023 primitief structureel	s	844.527	1.514.380	-522.477	-125.102
Aangenomen amendementen begroting 2023-2026	s	-75.000	-100.000	0	0
Raadsvoorstel ambtelijke uitbreiding	s	-230.235	-235.672	-243.322	-256.649
Totaal BB00		238.751	799.604	-765.799	-381.751
Totaal Startbegroting		238.751	799.604	-765.799	-381.751
BB01 Verbonden partijen	s	-1.912.833	-1.960.431	-1.888.750	-1.868.182
Verbonden partijen loon-prijs	s	895.625	892.170	897.761	918.024
Verbonden partijen beschikbare dekking	s	159.856	159.857	159.858	159.859
Totaal BB01		-857.352	-908.404	-831.131	-790.299
BB02 Algemene uitkering	s	1.009.837	973.649	1.819.211	917.684
Algemene uitkering doorwerking	s	-854.000	-818.000	-818.000	-818.000
Totaal BB02		155.837	155.649	1.001.211	99.684
BB03 Personeelsbudget	s	-413.971	-413.971	-413.971	-413.971
Personeelsbudget loon-prijs	s	363.971	363.971	363.971	363.971
Totaal BB03		-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
BB04 Loon- en prijsontwikkeling	s	-488.872	-784.474	-1.242.283	-1.717.312
Totaal BB04		-488.872	-784.474	-1.242.283	-1.717.312
BB05 Baten OZB	s	130.697	122.731	149.879	159.543
Totaal BB05		130.697	122.731	149.879	159.543
BB06 MD Programmakosten WMO	s	-152.000	-152.000	-152.000	-152.000
MD Programmakosten WMO loon-prijs	s	139.000	139.000	139.000	139.000
Totaal BB06		-13.000	-13.000	-13.000	-13.000
BB07 MD Programmakosten Jeugd	s	-397.200	-397.200	-397.200	-397.200
MD Programmakosten Jeugd loon-prijs	s	116.000	116.000	116.000	116.000
Totaal BB07		-281.200	-281.200	-281.200	-281.200
BB08 Programmakosten participatiewet (BUIG)	s	229.664	229.664	229.664	229.664
Programmakosten participatiewet	s	-379.700	-379.700	-379.700	-379.700
Totaal BB08		-150.036	-150.036	-150.036	-150.036
BB09 Administratieve wijziging	s	15.969	13.969	11.469	9.469
Totaal BB09		15.969	13.969	11.469	9.469
BB10 Wet inburgering	s	-79.751	-79.751	-79.751	-79.751
Wet inburgering SPUK	s	43.751	43.751	43.751	43.751
Totaal BB10		-36.000	-36.000	-36.000	-36.000
BB11 Bermen en sloten maaien	s	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Bermen en sloten maaien loon-prijs	s	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal BB11		-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
BB12 Brede specifieke uitkering	s	0	0	0	0
Brede specifieke uitkering SPUK	s	149.814	147.720	146.674	146.674
Totaal BB12		149.814	147.720	146.674	146.674
BB13 Uniformeren budget dorpsondersteuners	s	-19.991	-19.991	-19.991	-19.991
Totaal BB13		-19.991	-19.991	-19.991	-19.991
BB14 Capaciteit Klimaat- en energiebeleid ((CDOKE) subsidie	i	383.259	386.705	0	0
Capaciteit Klimaat- en energiebeleid	i	-383.259	-386.705	0	0
Totaal BB14		0	0	0	0
BB15 Beenergy onttrekking algemene reserve	i	-440.000	0	0	0
Beenergy. Storten middelen in de reserve duurzaamheid en klimaat	i	440.000	0	0	0
Totaal BB15		0	0	0	0
BB16 Informatiepunt digitale overheid	s	-18.470	-18.470	-18.470	-18.470
Informatiepunt digitale overheid SPUK	s	18.470	18.470	18.470	18.470
Totaal BB16		0	0	0	0
BB17 Bosland	s	15.000	15.000	15.000	15.000
Totaal BB17		15.000	15.000	15.000	15.000
BB18 Microsoft 365 implementatie	i	-75.000	0	0	0
Totaal BB18		-75.000	0	0	0
BB19 Doorwerking bijstellingen investeringen 1e Burap / Begroting 2023-2026	s	-102.075	-129.415	-152.910	-151.277
Doorwerking bijstellingen investeringen 1e Burap / Begroting 2023-2026 loon-prijs	s	97.262	124.652	148.197	146.614
Totaal BB19		-4.813	-4.763	-4.713	-4.663
BB20 Uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie (UVP VTE)	i	0	0	-42.000	0
Totaal BB20		0	0	-42.000	0
BB21 Bijstellen subsidiebudget gemeentelijke monumenten	s	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
Totaal BB21		-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
BB22 Toekomstige vervanging Kattendans	s	-5.555	-5.555	-5.555	-5.555
Totaal BB22		-5.555	-5.555	-5.555	-5.555
BB23 Klokurenvergoeding	s	-10.166	-10.166	-10.166	-10.166
Klokurenvergoeding loon-prijs	s	10.166	10.166	10.166	10.166
Totaal BB23		0	0	0	0
BB24 Renovatie BS Prinses Beatrix	i	0	-214.000	0	0
Renovatie BS Prinses Beatrix	s	94.539	53.323	-2.420	-2.420
Totaal BB24		94.539	-160.677	-2.420	-2.420
Totaal bestaand beleid		-1.451.963	-1.991.030	-1.386.096	-2.672.106

Omschrijving	Struct ureel	2024	2025	2026	2027	
NB01	Onderzoeken wegcategorisering en inrichting wegen gemeente Bergeijk	i	-50.000	0	0	0
Totaal NB01			-50.000	0	0	0
NB02	Organiseren Bedrijveninvesteringzone (BIZ)	s	-40.000	0	0	0
Totaal NB02			-40.000	0	0	0
NB03	Intensiveren Kempenmanifest	s	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
Totaal NB03			-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
NB04	Bijdrage Regioradar	s	-5.500	-5.500	-5.500	-5.500
Totaal NB04			-5.500	-5.500	-5.500	-5.500
NB05	Leader Kempenland-West	s	-28.000	0	0	0
Totaal NB05			-28.000	0	0	0
NB06	Fietsambitie traject 1 Bergeijk - Stedelijk gebied F67	s	1.802	-10.659	-7.172	-7.072
Totaal NB06			1.802	-10.659	-7.172	-7.072
NB07	Korte Termijn Maatregel Randweg A2 - mobiliteitshub	i	-191.000	0	0	0
	Korte Termijn Maatregel Randweg A2 - mobiliteitshub BR ROL	i	191.000	0	0	0
Totaal NB07			0	0	0	0
NB08	Herinrichting Burgemeester Magneestraat Luysgestel	s	-1.817	-4.573	-4.526	-4.478
Totaal NB08			-1.817	-4.573	-4.526	-4.478
NB09	FOCUS Voorderstraat-Willibrordusstraat Riethoven	s	0	-1.994	-3.369	-29.555
	FOCUS Voorderstraat-Willibrordusstraat Riethoven Riool	s	0	0	0	-25.305
	FOCUS Voorderstraat-Willibrordusstraat Riethoven Rioolrecht	s	0	0	0	25.305
Totaal NB09			0	-1.994	-3.369	-29.555
NB10	FOCUS Van Beverwijkstraat-Nieuwstraat	s	0	-4.511	-7.701	-93.799
	FOCUS Van Beverwijkstraat-Nieuwstraat Riool	s	0	0	0	-45.395
	FOCUS Van Beverwijkstraat-Nieuwstraat Rioolrecht	s	0	0	0	45.395
Totaal NB10			0	-4.511	-7.701	-93.799
NB11	Perlsleiding Barrier	s	-627	-1.578	-1.566	-1.553
	Perlsleiding Barrier rioolrecht	s	627	1.578	1.566	1.553
Totaal NB11			0	0	0	0
NB12	Openluchttheater de Hunnebergen aanbouw kantine	i	-17.500	0	0	0
Totaal NB12			-17.500	0	0	0
NB13	Verbouwing Bakkerijmuseum de Grenswachter	s	0	0	0	0
Totaal NB13			0	0	0	0
NB14	Uitbreiding gymzaal buurthuis t Sant	s	-3.602	-9.058	-8.953	-8.848
Totaal NB14			-3.602	-9.058	-8.953	-8.848
NB15	Renovatie BS De Beisterveld	s	0	0	-17.142	-200.302
	Renovatie BS De Beisterveld Tijdelijke huisvesting	i	0	0	-62.930	-566.370
Totaal NB15			0	0	-80.072	-766.672
NB16	Vervanging materieel buitendienst	s	-9.901	-17.303	-11.144	-10.993
Totaal NB16			-9.901	-17.303	-11.144	-10.993
NB17	Flexibel personeelsbudget	s	-250.000	-250.000	-250.000	-250.000
	Flexibel personeelsbudget dekking	s	250.000	250.000	250.000	250.000
Totaal NB17			0	0	0	0
NB18	Van Grijs naar Groene omgeving gemeentehuis	s	-1.837	-4.621	-4.573	-4.525
Totaal NB18			-1.837	-4.621	-4.573	-4.525
NB19	Verduurzamen accommodaties gemeentelijke basissportvoorzieningen	s	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Totaal NB19			-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
Totaal Nieuw Beleid			-201.355	-103.219	-178.010	-976.442
Eindtotaal			-1.414.567	-1.294.645	-2.329.906	-4.030.299

Overzicht investeringen PPN 2024-2027

In de begroting 2023 is een aantal investeringen opgenomen voor de jaarschijven 2024-2026. Om een totaaloverzicht van de investeringen 2024-2027 te hebben zijn deze daarom in beeld gebracht. Dit naast de investeringen die uit de PPN 2024-2027 volgen. De blauw gemarkeerde investeringen vloeien voort uit de voorliggende PPN. De bruto-investeringen zijn in beeld gebracht met daarnaast een overzicht van eventuele bijdragen van derden / subsidies / andere dekkingsbronnen.

Omschrijving	Looptijd	2024	2025	2026	2027	2024	2025	2026	2027
Taakveld 0 Bestuur en ondersteuning									
Werkmaterieel: bedrijfswagens	10	13.300							
Werkmaterieel: gladheidsbestrijding	10	44.100							
Werkmaterieel: gladheidsbestrijding	10		251.700						
Werkmaterieel: tractoren en toebehoren	10	21.500							
Werkmaterieel: Strooier en sneeuwschaaf fietspaden	10	55.000							
Werkmaterieel: Vervanging tractor MF1547 (2009)	10	45.000							
Werkmaterieel: 2 fietspadstrooiers	10	98.000							
Werkplekmiddelen (mobiele telefonie + werkplek)	2	65.000							
Taakveld 2 Verkeer en vervoer									
Fietsambitie Bergeijk	50	0	0	0					
Fietsstraat Walik	50	1.428.000				714.000			
Fietsverbinding Eijkestraat	50		1.226.000				613.000		
Fietsverbinding Broekhovenseweg	50		1.100.000				550.000		
Focus: Den Belleman e.o.	30	375.000							
Focus: herinrichting de Weebosch en St. Gerardusweg	30	1.775.000							
Focus: herinrichting Kleine Broekstraat / Industrieweg	30	280.000							
Herinrichting Bernhardstraat e.o.	30	100.000		564.000					
Herinrichting wijk van den Valgaetsstraat e.o.	30	100.000		1.440.000					
Omvorming OV naar LED-verlichting	20	200.000	200.000						
Vervangen / aanbrengen brugleuning	30	95.000							
Vervanging bewegwijzering	30	20.000							
Vrijliggend fietspad Kruisboomweg Luykgestel	30	184.000							
Voorderstraat / Willibrordusstraat Riethoven	30		70.000		542.500				
Van Beverwijksstraat-Nieuwstraat Bergeijk	30		160.000		1.783.000				
Burgemeester Magneestraat Luykgestel	30	95.000							
Van Grijs naar Groene omgeving gemeentehuis	30	98.000				2.000			
Taakveld 3 Economie									
Uitvoeringsplan plattelandsontwikkelingsprogramma	1	20.000							
Taakveld 4 Onderwijs									
Renovatie BS de Regenboog	30	454.000	4.092.000						
Renovatie BS de Regenboog tijdelijke huisvesting	1	37.000	328.000						
Renovatie BS Prinses Beatrix	30	2.112.000	2.727.000						
Renovatie BS Prinses Beatrix grond	0	0							
Renovatie BS Prinses Beatrix tijdelijke huisvesting	1	214.000	214.000						
Renovatie BS De Beistervelden voorbereiding	30			608.000					
Renovatie BS De Beistervelden	30				5.477.000				1.685.000
Renovatie BS De Beistervelden tijdelijke huisvesting	1			62.000	558.000				
Taakveld 5 Sport, cultuur en recreatie									
Speelvoorzieningen Bewegen, Ontmoeten en Spelen	10	55.000							
Taakveld 6 Sociaal domein									
Uitbreiding gymzaal buurthuis 't Sant	20	250.000				110.000			
Taakveld 7 Volksgezondheid en milieu									
Focus: Den Belleman e.o. riolering	60	420.000							
Focus: herinrichting de Weebosch en St. Gerardusweg riolering	60	1.721.000							
Focus: Herinrichting Kleine Broekstraat / Industrieweg riolering	60	583.000							
Herinrichting Bernhardstraat e.o. riool	60			906.000					
Herinrichting wijk van den Valgaetsstraat e.o. riool	60			1.370.000					
Vervangen loggers	10	20.000							
Wateroverlast Verhoevenstraat	60	90.000							
Voorderstraat / Willibrordusstraat Riethoven riolering	60				799.100				
Van Beverwijksstraat-Nieuwstraat Bergeijk riolering	60				1.433.500				
Persleiding Barrier afkoppelen	60	50.000							
Riolering: drukriolering bouwkundig	60	20.000	20.000	20.000					
Riolering: drukriolering electromechanisch	15	90.000	90.000	90.000					
Riolering: randvoorziening electromechanisch	15	30.000	30.000	30.000					
Riolering: rioelgemaal electromechanisch	15	55.000	55.000	55.000					
Riolering: rioelvervanging / verbetering vGRP	60	40.000	40.000	40.000					
Eindtotaal		11.352.900	10.603.700	5.185.000	10.593.100	826.000	1.163.000	0	1.685.000

Wat betekent het voorgaande voor het begrotingsbeeld?

Als alle voorstellen uit hoofdstuk 4 van deze PPN verwerkt worden geeft dat onderstaand begrotingsbeeld. Dit is uitgesplitst naar een structureel en een incidenteel beeld. De provincie toetst of de begroting structureel en materieel in evenwicht is. Concreet betekent dit dat er keuzes gemaakt moeten gaan worden. Zie hiervoor de 'draaiknoppen' onder hoofdstuk 6 'Ruimte voor beleid, dekkingsmogelijkheden'. Maar ruimte kan natuurlijk ook gevonden worden door keuzes te maken in de voorliggende voorstellen van hoofdstuk 4 'Financieel overzicht beleidsitems'. Deze worden in hoofdstuk 5 'Toelichting beleidsitems' nader beschreven.

Structureel	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel / -/- = nadeel)				
Stand begroting 2023 na wijzigingen t/m april 2023	539	1.179	-766	-382
Mutaties Begroting 2024-2027	-1.511	-1.880	-1.459	-3.082
Totaal structureel	-972	-702	-2.225	-3.464

Incidenteel	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel / -/- = nadeel)				
Stand begroting 2023 na wijzigingen t/m april 2023	-301	-379	0	0
Mutaties Begroting 2024-2027	-143	-214	-105	-566
Totaal incidenteel	-443	-593	-105	-566

Totaal begroting	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel / -/- = nadeel)				
Stand begroting 2023 na wijzigingen t/m april 2023	239	800	-766	-382
Mutaties Begroting 2024-2027	-1.653	-2.094	-1.564	-3.649
Totaal	-1.415	-1.295	-2.330	-4.030

Begrotingsbeeld obv mutaties beleid	2024	2025	2026	2027
Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel / -/- = nadeel)				
Beginstand begroting	239	800	-766	-382
Mutaties bestaand beleid (BB)	-1.452	-1.991	-1.386	-2.672
Mutaties nieuw beleid (NB)	-201	-103	-178	-976
Mutaties ruimte voor beleid (RB)	0	0	0	0
Totaal	-1.415	-1.295	-2.330	-4.030

5. Toelichting beleidsitems

Bestaand beleid

BB0 Stand primitieve begroting 2024-2027

De geamendeerde meerjarenbegroting 2023-2026 is de basis voor het opstellen van de PPN 2024-2027. De jaarschijf 2027 is toegevoegd. Daarnaast is rekening gehouden met vastgestelde raadsbesluiten tot en met 20 april 2023.

Omschrijving (x€ 1.000)	2024	2025	2026	2027
Saldo programmabegroting 2023 incl. amendementen t/m april	239	800	-766	-382

BB01 Bijdrage aan verbonden partijen (€ 1.913.000 N, aanwezige dekking / loon – prijs € 1.055.000 V)

De aanpassingen van de bijdragen verbonden partijen zijn gebaseerd op de voorlopige begrotingen die reeds in uw raad behandeld zijn, dan wel op moment van schrijven van deze PPN nog in uw raad behandeld dienen te worden. Deze begrotingen moeten veelal nog door de algemene besturen worden goedgekeurd.

Bedragen x€ 1000 (+ = voordeel, -/- =nadeel)	2024	2025	2026	2027
VRBZO	-25	-37	-37	-37
MRE	-7	-7	-7	-12
GGD	-56	-57	-58	-79
ODZOB	-94	-94	-94	-94
GRSK	-721	-673	-689	-710
Kempenplus	-1.005	-1.085	-992	-930
Totaal bijstelling verbonden partijen	-1.913	-1.960	-1.889	-1.873
Beschikbare dekking in begroting	160	160	160	160
Verwerking stelpost loon- en prijsstijging	896	892	898	918
Totaal aanwezige dekking	1.055	1.052	1.058	1.078
Per saldo bijstelling	-857	-908	-831	-796

Het college van Bergeijk maakt zich ernstig zorgen over de bedrijfsvoering bij Kempensplus en we sturen nadrukkelijk op taakstelling en toekomstverkenning.

In 2022 heeft de raad reeds een zienswijze ingediend bij de begroting 2023 van Kempensplus over het verduidelijken van overhead. Volgens Bergeijk is er een uitdaging in de bedrijfsvoering bij Kempensplus, dat zich manifesteert in zowel het realiseren van omzet als in de beheersing van (overhead)kosten. Daarom is het afgelopen half jaar gewerkt aan de opdracht voor een toekomstverkenning van Kempensplus, waarin de strategie en de uitvoering onder de loep genomen worden.

In 2023 komt Kempensplus met een bijraming van de bijdrage van Bergeijk van ruim € 973.000 (N) welke structureel doorwerkt in de begroting 2024. Hierop heeft het bestuur een taakstelling opgelegd, verwoord in een addendum dat integraal onderdeel is van de besluitvorming over zowel de begroting 2024 en de begrotingsaanpassing van 2023. In de financiële planning kunnen we vooralsnog alleen maar rekening met het worstcase scenario.

In de raadsvergadering van 4 juli wordt de zienswijze op de begroting van Kempensplus behandeld. De financiële consequenties hebben wij reeds verwerkt in de PPN.

BB02 Algemene uitkering (€ 155.000 V in 2024 aflopend naar € 118.000 V in 2027)

De gevolgen van de september- decembercirculaire 2022 en de doorwerking daarvan nemen we op in de PPN 2024-2027. De mogelijke herijking van het gemeentefonds staat los van deze doorwerking. Met name door acres ontwikkelingen en ontwikkelingen als gevolg van actualisering van de uitkeringsbasis worden voordelen ingecalculleerd. Aan de uitgavenszijde werkt dit deels door in de stelpost loon- prijsstijging. De jaarschijf 2027 is toegevoegd, het Rijk heeft nog geen duidelijkheid of het zogenaamde ravijn dan opgelost gaat worden. We hopen hierover duidelijkheid te krijgen in de meicirculaire 2023.

Gemeentefonds x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Begroting gemeentefonds (conform Meicirculaire 2022)	31.314	32.639	31.098	31.707
Mutaties Septembercirculaire 2022	1.258	1.217	2.064	1.160
Mutaties Decembercirculaire 2022	-248	-243	-245	-242
1. Totaal mutaties	1.010	974	1.819	918
Totaal gemeentefonds	32.324	33.613	32.917	32.624
Doorwerking Septembercirculaire 2022	-854	-818	-818	-800
2. Totaal doorwerking	-854	-818	-818	-800
3. Totaal bijstelling (1+2)	155	155	1.001	118

De doorwerking van de decembercirculaire 2022 is verwerkt via de brede specifieke uitkering onder BB13.

BB03 Personeelsbudget doorwerking 2023 (€ 413.000 N, dekking loon-prijs € 363.000 V)

De CAO voor gemeenteambtenaren 2023 is vastgesteld. De loonstijging komt gemiddeld op ca 7,68%. In onze begroting hebben we rekening gehouden met ca 3,6%. Hierdoor dient bijstelling plaats te vinden van ca € 363.000. Mogelijk dat een deel gecompenseerd wordt in de meicirculaire.2023. Vooralsnog dekken we dit uit de stelpost loon-prijs compensatie.

In december 2022 heeft uw raad besloten om de financiële gevolgen van de personele uitbreiding van de griffie in de 1^e Burap en PPN te verwerken. De extra lasten van deze uitbreiding zijn € 50.000.

BB04 Loon- en prijsontwikkeling (€ 489.000 N 2024, oplopend naar € 1.717.000 N 2027)

Voor loon- en prijsontwikkelingen zijn stelposten opgenomen in de begroting. Op basis van de laatste inzichten van het Centraal Economisch Planbureau worden deze stelposten opgenomen. De cijfers zijn herberekend op basis van de geactualiseerde indexeringen. Deze zijn toegelicht in hoofdstuk 3 "Financiële kaders begroting".

BB05 Baten OZB (€ 131.000 V 2024, oplopend naar € 161.000 V 2027)

Uw raad heeft op basis van amendement bij de behandeling van de begroting 2023 besloten om voor enkel het jaar 2023 de OZB verhoging niet door te berekenen. Daarbij is aangegeven dat de indexering wel door werkt in de jaren 2024 en verder. Daarnaast wordt de indexering voor 2024 aangepast conform de kaders zoals opgenomen in de uitgangspunten in hoofdstuk 3. Concreet betekent dit dat de opbrengst ten opzichte van de geamendeerde begroting voor het jaar 2024 toeneemt met € 96.000, oplopend naar € 126.000 in 2027. Voor de indexering van onze baten sluiten we aan bij de systematiek van indexering van de verbonden partijen. Dit conform de kaders zoals opgenomen in de uitgangspunten in hoofdstuk 3. Als gevolg van areaaluitbreiding van de woningen ramen we de inkomsten OZB structureel bij met € 35.000. Dit betreft de doorwerking vanuit de 1^e Burap 2023.

BB06 Programmakosten WMO (lasten € 152.000 N, dekking stelpost loon-prijs € 139.000 V)

Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel, -/- = nadeel)	2024	2025	2026	2027
Wmo maatwerkvoorzieningen	-47	-47	-47	-47
Wmo hulp bij het huishouden	-105	-105	-105	-105
Totaal (afgerond)	-152	-152	-152	-152
Dekking stelpost loon-prijs	139	139	139	139
Per saldo bij te stellen	-13	-13	-13	-13

- **Huishoudelijke Hulp WMO**

In de 1^e burap 2023 is een aantal mutaties verwerkt met een meerjarig effect. Deze worden in deze PPN verwerkt. Het betreft een Toename aantal cliënten door het abonnementstarief en indexatie nieuwe tarieven per 1 maart 2023 (11,5%).

Het aantal cliënten Pgb laat een verdere afname zien met name op categorie Huishoudelijke Hulp 2. Deze afname is niet voldoende om de indexatie van de tarieven per 1 maart 2023 op te vangen.

- **Maatwerkvoorzieningen WMO**

In de 1e burap 2023 is een aantal mutaties verwerkt met een meerjarig effect. Deze worden in deze PPN verwerkt. In 2023 verwachten we twee grote maatwerkvoorzieningen. Pas als er sprake is van een feitelijke melding/aanvraag voor deze voorziening, worden de lasten ervan als incidentele uitgave opgenomen in de

begroting. 1 of 2 incidentele woonvoorzieningen (20k of meer) kunnen direct leiden tot een lastenverzwaring. Tevens zijn de tarieven geïndexeerd met gemiddeld ca 4,29%.

Deze bijstelling van de programmakosten wordt deels gedekt uit de stelpost voor loon- en prijsontwikkeling.

BB07 Programmakosten jeugd (lasten € 397.000 N, dekking loon-prijs € 116.000 V)

Bedragen x € 1.000 (+ = voordeel, -/- = nadeel)	2024	2025	2026	2027
Jeugdhulp begeleiding - behandeling - dagbesteding - zonder verblijf	-13	-13	-13	-13
Jeugdhulp pleegzorg - gezinsgericht - met verblijf	-144	-144	-144	-144
Jeugdhulp GGZ - crisis - LTA - gesloten plaatsing	-254	-254	-254	-254
Jeugdbescherming / jeugdreclacering	18	18	18	18
Jeugdhulp veilig thuis	-4	-4	-4	-4
Totaal (afgerond)	-397	-397	-397	-397
Dekking stelpost loon-prijs	116	116	116	119
Per saldo bij te stellen	-281	-281	-281	-278

We zien een structurele toename in jeugdhulpkosten veroorzaakt door een aantal ontwikkelingen. Allereerst is de bedden capaciteit voor crisishulp opgehoogd vanwege een structureel tekort. Daarnaast is er een klein aantal cliënten dat voor een lange periode gebruik maakt van specialistische dure vormen van zorg. Wijzigingen in het woonplaatsbeginsel zijn hier mede een oorzaak van. Tevens zijn de jeugdhulptarieven geïndexeerd met gemiddeld ca 4,29%.

BB08 Programmakosten participatiewet (lasten € 379.700 N, baten € 230.000 V)

- **BBZ en Bijzonder onderzoek (lasten € 15.000 V)**

Er vindt een administratieve bijstelling plaats in programmakosten KempenPlus in het kader van Tozo van €15.000 voordeel.

- **P-wet Inkomen, LKS, Beschut (lasten € 349.700 N)**

Participatiewet Inkomen

De toename van de lasten van het BUIG budget, wordt met name veroorzaakt door de verhoging van de uitkeringsbedragen als gevolg van de verhoging van het Wettelijk Minimumloon met ingang van 1 januari 2023. Via het BUIG-budget vindt compensatie plaats voor deze verhoging. Voor de ontwikkeling van het bijstandsvolume is een aantal factoren relevant. Naast de ontwikkeling op de arbeidsmarkt die leidt tot een beroep op de Participatiewet, is er sprake van instroom in de Participatiewet van statushouders die gehuisvest worden in de gemeente.

Loonkostensubsidie

Ten aanzien van het aantal geplaatsten met structurele loonkostensubsidie (LKS) gaan we uit van een toename. Aangezien steeds meer cliënten een grotere afstand tot de arbeidsmarkt en verminderde loonwaarde hebben, is LKS een belangrijk middel om cliënten richting werk te begeleiden en bemiddelen.

Beschut werk

In de afgelopen jaren zien we een gestage toename van het aantal cliënten dat geplaatst is op beschut werk, met name door inzet van een gespecialiseerde participatiecoach.

- **P-wet Werk (lasten € 45.000 N)**

Het re-integratiebudget wordt structureel opgehoogd met € 45.000.

De cliënten van KempenPlus hebben meer begeleiding en trajecten nodig om eventuele uitstroom te realiseren. Daarnaast zal op 1 juli 2023 de Participatiewet worden gewijzigd, waardoor ook de bestaande re-integratieverordening aangepast en geactualiseerd zal worden. Kern van de wetwijziging is de uitbreiding van ondersteuningsmogelijkheden bij het realiseren van een geschikte werkplek. Cliënten en werkgevers kunnen aanspraak gaan maken op specifieke ondersteuning en begeleiding, bijv. in de vorm van jobcoaching, (vervoer) voorzieningen en werkplekaanpassingen. De verwachting is dat hierdoor de lasten voor re-integratie en participatie zullen toenemen.

- **Programmabaten participatiewet BUIG (baten € 230.000 V)**

Het BUIG budget wordt ontvangen om de uitkeringen aan bijstandsgerechtigden te bekostigen. Het budget is gebaseerd op historische gegevens. Op basis van de meest actuele beschikking van het Rijk ontvangen we circa € 28.000 meer BUIG-budget. Bij de septembercirculaire 2023 wordt het Macrobudget definitief vastgesteld. Hierbij wordt rekening gehouden met een hogere baat van € 200.000.

BB09 Administratieve wijzigingen (€ 16.000 V)

Bij de 1^e Burap 2023 en PPN 2024 zijn enkele administratieve correcties opgenomen die een structureel effect hebben en derhalve opgenomen in deze PPN 2024-2027.

BB10 Wet Inburgering (€ 80.000 N, € 44.000 V)

In onze meerjarenbegroting hebben we de uitgaven en inkomsten van de Specifieke uitkering Wet inburgering niet in evenwicht en niet gebaseerd op de laatste beschikking. Hierop stellen we de budgetten bij. Per saldo betekent dit € 36.000 hogere lasten.

BB11 Maaien bermen en sloten (€ 30.000 N, dekking stelpost loon-prijs € 10.000 V)

Voor het ecologisch maaibeheer (verschraling) in het buitengebied en aan de rand van de kernen werd meerjarig € 25.000 opgenomen in begroting 2023-2026. Acties geraamd boven op de toen bestaande wijze van maaien door Buitendienst en maaicontract aannemer.

In 2023 werd de aanbesteding opgestart voor het gefaseerd maaien van bermen en sloten 2024 e.v. (integraal ecologisch maaibestek) samen met gemeente Bladel om grotere inkoop-voordelen te behalen. Intussen zijn de prijzen binnen de sector GWW, groenafval en materieel sterk toegenomen. Voor het verder verschralen van bermen door maaibeheer van eigen Buitendienst en aannemer is niet € 25.000 maar € 35.000 nodig, dus structureel € 10.000 meer. Dit wordt gedekt uit de stelpost loon-prijs.

Het areaal sloten en greppels is toegenomen door vooral aanleg/verbetering infrastructuur (N69, Diepveldenweg, fietspaden, infiltratiesysteem Maay-Looerheideweg Plan 'Koolen', berging Liskes). Verder waren diverse greppels dichtgegroeid met als gevolg hinder voor grondgebruikers en soms stagnatie van afvoer of onvoldoende berging. Overhangende beplanting in greppels hindert ook het bermbeheer. Om verschraling te bevorderen is het nodig om meer maaisel af te voeren. Het verschralen van sloten en greppels door maaien en afvoeren bevordert de kruidenontwikkeling en zorgt dus voor meer biodiversiteit.

Voor het gefaseerd maaien van sloten en greppels is structureel € 20.000 meer nodig

BB12 Brede Specifieke Uitkering (SPUK) sport, gezondheid, cultuur (€ 0 N, € 150.000 V)

In de periode 2023 – 2026 ontvangen we vanuit het Rijk een specifieke uitkering ten behoeve van sport- en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis. In totaal is voor het tijdvak 2023 – 2026 ca € 1.130.000 toegekend. De bijdrage voor tijdvak 2024 – 2026 is de toekenning respectievelijk € 297.000, € 297.000 en € 235.000. In onze begroting hebben we reeds uitgaven die vallen binnen deze regeling opgenomen van € 150.000. Het resterende deel wordt gereserveerd op de balans. In het najaar 2023 wordt een integraal plan opgesteld voor verdere invulling van deze middelen. Overigens zijn een aantal inkomsten die nu via de SPUK gaan lopen eerder via de algemene uitkering of andere regelingen ontvangen. Sommige onderdelen zullen mogelijk nog verwerkt gaan worden in de meicirculaire 2023. We hebben hier zoveel mogelijk reeds rekening mee gehouden.

BB13 Uniformeren budget dorpsondersteuners (€ 20.000 N)

Vanaf 2023 beschikken dorpskernen 't Loo en De Weebosch over eenzelfde budget als Riethoven, Westervoven en Luyksgestel om 8 uur per week dorpsondersteuning te realiseren.

BB14 Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (€ 383.000 N, € 383.000 V)

De gemeente heeft veel taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Met de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) kan de gemeente medewerkers aanemen en/of externe deskundigen inhuren. Dit kan voor meerdere jaren. Zo krijgt de gemeente de tijd om de interne organisatie te versterken voor het uitvoeren van de klimaat- en energietaken. De uitkering is

aangevraagd voor de jaren 2023, 2024 en 2025. De middelen voor 2023 mogen ook in 2024 en 2025 worden besteed.

BB15 BErgeijkENERGY, (€ 440.000 storting reserve duurzaamheid en klimaat, dekking algemene reserve)

Ieder gemeente staat voor de opdracht om een bijdrage te leveren aan de energietransitie. Bergeijk heeft de aanpak hiervan in 2018 vastgelegd in een programmaplan duurzaamheid en klimaat "BERgeijkENERGY". In deze programmatische aanpak zijn concrete projecten opgenomen. De projecten richten zich op Klimaatadaptatie en klimaatmitigatie. Dus zowel op het aanpassen aan de klimaatverandering als het terugdringen van de CO2 uitstoot om verdere klimaatverandering te stoppen. Voor de uitvoering van het programmaplan BERgeijkENERGY heeft de gemeenteraad een bestemmingsreserve duurzaamheid en klimaat vastgesteld. Deze bestemmingsreserve dient jaarlijks aangevuld te worden om het programmaplan te realiseren. De middelen die benodigd zijn voor het programmaplan worden jaarlijks bij uw raad bij het indienen van het programmaplan aangevraagd. In lijn met voorgaande jaren is in deze PPN een bedrag opgenomen met dekking uit de algemene reserve.

BB16 Informatiepunt Digitale overheid (€ 18.500 N, € 18.500 V)

Vanaf 2023 ontvangen we vanuit de Rijksoverheid een financiering van € 0,83 per inwoner voor het Informatiepunt Digitale Overheid. Het Informatiepunt Digitale Overheid wordt door Bibliotheek de Kempen uitgevoerd en helpt inwoners bij de communicatie met de overheid. Personen die digitaal minder vaardig zijn, laaggeletterd zijn of een beperking hebben kunnen in het Informatiepunt Digitale Overheid geholpen worden bij de communicatie met de overheid. We ontvangen een jaarlijkse bijdrage van € 18.500 voor de uitvoering hiervan.

BB17 Deelname aan nationaal park Bosland (€ 15.000 V)

In de begroting 2023 heeft u raad structureel € 15.000 beschikbaar gesteld mocht Bosland de titel Vlaams Nationaal Park krijgen. Op 19 april 2023 is de raad geïnformeerd dat besloten is om niet door te gaan met de kandidaatstelling. Het structurele budget komt daardoor te vervallen.

BB18 Microsoft 365 implementatie (€ 75.000 N)

Het brede palet van applicaties van Microsoft 365 kan ondersteunen in het verhogen van efficiëntie en effectiviteit van de organisatie door plaats en tijdonafhankelijk werken te faciliteren. Inclusief beveiliging van informatie en het voldoen aan wet- en regelgeving.

Implementatie van Microsoft 365 heeft nogal een impact, op de wijze waarop de organisatie op dit moment de "klassieke" applicaties als Outlook, Word, Excel en PowerPoint gebruikt en de samenwerkingsmogelijkheden die Microsoft 365 biedt om informatie uit te wisselen voor zowel interne organisatie als over de grenzen van de eigen organisatie heen met ketenpartners.

Om deze verandering met impact goed te begeleiden en te laten landen is er expertise nodig die de medewerkers meeneemt in deze verandering. Voor deze implementatie ondersteuning is eenmalig € 75.000,- in 2024 waarbij de ondersteuning wordt uitgevoerd in 2024 en 2025. Daarnaast zullen de medewerkers door training en cursussen zich de nieuwe omgeving eigen moeten gaan maken. Deze grote verandering zal dan ook zorgen voor extra capaciteitsdruk.

BB19 Doorwerkingen bijstellingen investeringen 1^e Burap 2023 / Begroting 2023-2026 (€ 102.000 N, dekking stelpost loon-prijs € 97.000 V)

In de 1^e Burap zijn een aantal investeringen bijgesteld. De lasten hiervan werken door naar 2024 en verder. Daarnaast zijn een aantal investeringen die reeds in diverse jaarschijven van de begroting 2023-2026 waren opgenomen geactualiseerd op prijspeil 2023. Hierdoor stijgen de lasten in zijn totaliteit met € 132.000, oplopend naar € 195.000 in 2027. Hiervan wordt ca 27.000, oplopend naar ca € 50.000 gedekt via de egalisatie van het rioolrecht.

Bijstellingen die betrekking hebben op de jaarschijven 2024-2027 zijn:

2024: Werkmaterieel gladheidsbestrijding (€ 11.500)

2024: Focus: den Belleman e.o (wegen € 98.000, riool € 110.000)

2024: Focus: herinrichting de Weebosch en St. Gerardusweg (wegen € 465.000, riool € 451.000)

2025: Werkmaterieel gladheidsbestrijding (€ 206.000)

2026: Herinrichting Bernhardstraat e.o. (wegen € 100.000, riool € 164.000)

2026: Herinrichting wijk van den Valgaetstraat e.o. (wegen € 420.000, riool € 340.000)

BB20 Uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie 2026 (€ 42.000 N)

Op 24-2-2022 heeft de raad ingestemd met het tweede uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie (UVP VTE) en daarvoor van 2022 t/m 2025 jaarlijks € 42.000 beschikbaar gesteld. Aangezien het jaar 2022 is gebruikt om een prioritering aan te brengen in projecten en deze voor te bereiden, zijn er in 2022 nog geen kosten gemaakt. Aangezien het een structureel budget betreft, kon het bedrag niet overgeheveld worden. Om e.e.a. nu te herstellen en de afspraken met de Kempengemeenten na te kunnen komen, wordt gevraagd om de € 42.000 uit 2022 op te nemen in 2026.

BB21 Bijstellen subsidiebudget gemeentelijke monumenten (€ 12.000 N)

Al meer dan 10 jaar is het subsidiebudget voor de instandhouding en restauratie van gemeentelijke monumenten niet gewijzigd. Jaarlijks is een bedrag van € 32.000 beschikbaar voor alle Bergeijkse gemeentelijke monumenten. De afgelopen jaren zijn 17 nieuwe monumenten aangewezen en toegevoegd aan de gemeentelijke monumentenlijst en is bovendien de aanwijzing van 4 aanvullende monumenten in procedure. Het budget stellen we hierdoor met € 12.000 bij.

BB22 Toekomstige vervanging Kattendans (€ 5.500 N)

Met het bestuur van de Kattendans zijn nieuwe afspraken gemaakt over toekomstige vervanging en wie voor welk deel verantwoordelijk is. Bepaald is dat de Kattendans een jaarlijks bedrag ontvangt van ca € 14.000 voor het vormen van een voorziening voor toekomstige vervanging van geluid, projectie & presentatie, stof-fering en horeca apparatuur. In de huidige begroting is ca € 8.500 begroot.

BB23 Klokurenvergoeding gymnastiekonderwijs(€ 10.000 N, dekking stelpost loon-prijs € 10.000 V)

In de modelbeleidsregel is opgenomen dat de klokuurvergoeding voor het gebruik van lokalen bewegingsonderwijs wordt aangepast op basis van het jaarlijks door de minister van OCW in het bekostigingsstelsel opgenomen prijsindexcijfer. De normbedragen bekostiging lokalen bewegingsonderwijs zijn voor 2023 geïndexeerd met 11,70%. Het budget stellen we hierop structureel bij. De stijging dekken we uit de stelpost loon en prijzen.

BB24 Renovatie BS Prinses Beatrix (investering € 5.487.000 N)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering reeds opgenomen	-€ 2.941.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 2.941.000
2 Bijstelling PPN	€ 615.000	-€ 2.941.000	€ 0	€ 0	-€ 2.326.000
3 Bruto investering PPN (=1+2)	-€ 2.326.000	-€ 2.941.000	€ 0	€ 0	-€ 5.267.000
4 Subsidie / bijdrage van derden *	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5 Netto investering (=3+4)	-€ 2.326.000	-€ 2.941.000	€ 0	€ 0	-€ 5.267.000
(+ = voordeel, -/ = nadeel)					
6 Netto kapitaallasten (cumulatief)	€ 94.539	-€ 160.677	-€ 2.420	-€ 2.420	-€ 70.977

In de raad van 4 juli wordt een voorstel mbt voorgenomen nieuwbouw van de Prinses Beatrixschool behandeld. Als gevolg daarvan verschuiven we de kredieten zoals in 2023 en 2024 opgenomen in de begroting naar de jaarschijven 2024-2025. Dit met uitzondering van het deel verwerving van de gronden en bijbehorende opstallen.

Nieuw beleid

NB01 Onderzoeken wegcategorisering en inrichting wegen gemeente Bergeijk (€ 50.000 N)

Gemeente Bergeijk is volop in ontwikkeling. Zo zijn de afgelopen jaren de N69 en de Diepveldenweg opgeleverd. Daarnaast wordt er ook hard gewerkt aan de ontwikkeling van woningbouwlocaties en industrieterreinen. Als Kempenregio zijn we bezig met een ontwikkelstrategie de Kempen waarin wordt ingegaan op de schaa sprong die ook effect zal hebben op de gemeente Bergeijk. Deze ontwikkelingen vragen er om, om gedegen naar onze wegenstructuur te kijken met name als het gaat om inrichting, verkeersveiligheid en toekomstige wegcategorisering. Onder andere de Schoolstraat in Riethoven en de uitwerking van de motie onderzoek ontsluiting Hooge Berkt en omliggende wijken zullen in dit onderzoek opgenomen worden. In 2024 willen we onderzoeken op welke schaal, alle ontwikkelingen van de afgelopen jaren, maar ook de komende jaren, effect hebben op het de wegenstructuur van de gemeente Bergeijk als het gaat om het gebruik van wegen, de inrichting en de verkeersveiligheid.

NB02 Organiseren Bedrijfsinvesteringszone (BIZ) (€ 40.000 N)

Het doel van het oprichten van een BIZ is om het ondernemersklimaat in het centrum van de kern Bergeijk te versterken. Een externe adviesbureau wordt ingehuurd om het formele proces om te komen tot een BIZ te begeleiden. De gemeente heeft volgens de Wet op de bedrijveninvesteringszone een duidelijke rol in dit proces. Het gaat over het opstellen en vaststellen van de BIZ-verordening, het opstellen van een uitvoeringsovereenkomst, het organiseren van het formele proces van draagvlakmeting, het innen van de BIZ-gelden etc. Deze activiteiten dienen uitgevoerd te worden. Hiervoor hebben we externe ambtelijke capaciteit nodig.

NB03 Intensiveren Kempenmanifest (€ 10.000 N)

Komende jaren gaan we meer investeren in de multi helix samenwerking met ondernemers en onderwijs. Met de opheffing van het Huis van de Brabantse Kempen, hebben we budget nodig om een projectorganisatie in te regelen. Daarnaast dienen we meer financiële armslag te hebben voor een bijdrage te leveren aan projecten. Hiervoor willen we het bestaande budget ophogen van € 15.000 naar € 25.000. Samenwerking met Onderwijs en Ondernemers om de doelstellingen genoemd in het Kempenmanifest te realiseren. Het gaat dan over:

- Het boeien, binden en blijvend ontwikkelen van talenten op alle niveaus in de Kempen regio.
- De ontwikkeling van de slimme maakindustrie door een aantrekkelijk regionaal vestigingsklimaat te creëren.
- Het ontwikkelen van diversificatie binnen de slimme maakindustrie.
- Het bereikbaar houden van (economische) toplocaties door het ontwikkelen van vernieuwende, duurzame vervoersconcepten. Daarbij wordt ingezet op verschillende vormen van duurzaam vervoer in de reisgedragsverandering van werknemers.
- Het creëren van een 'inclusieve' arbeidsmarkt door het verhogen van de arbeidsparticipatie en het verbeteren van de aansluiting van arbeidspotentieel.

NB04 Bijdrage RegioRadar (€ 5.500 N)

In 2022 is de RegioRadar gelanceerd, een soort evenementenkalender voor heel Zuidoost-Brabant. De eerste 2 jaar hebben we hier gratis aan kunnen deelnemen, maar vanaf 2024 wordt een jaarlijkse bijdrage gevraagd van € 0,28 per inwoner. Hiervoor wordt jaarlijks een bedrag van € 5.500 gevraagd.

We kunnen ervoor kiezen om niet mee te doen aan de RegioRadar. In dat geval wordt het aanbod van Bergeijk alleen op de website van Visit Bergeijk getoond en worden activiteiten en evenementen in Bergeijk niet gedeeld met bezoekers en toeristen in de bredere regio. Het bereik wordt dan een stuk kleiner en Visit Bergeijk zal niet meer betrokken zijn bij de samenwerking hierin. De overige Kempengemeenten hebben de intentie om wel mee te blijven doen met de RegioRadar.

NB05 Leader Kempenpland-West (€ 28.000 N)

De Kempengemeenten kennen een grote opgave om ervoor te zorgen dat de natuur kan herstellen, er een vitaal buitengebied blijft met ruimte voor duurzame voedselproductie, andersoortige economische bedrijvigheid, beleving en leefbaarheid voor de inwoners. Een belangrijke discussie is gekoppeld aan de vraag wat het perspectief voor de landbouw kan zijn. Het is belangrijk dat hierover op lokaal niveau met

groepen van ondernemers, maatschappelijke organisaties en burgers gesproken en geacteerd kan worden. De 'Leader Kempenland-West' voorziet in een collectieve aanpak voor de ondersteuning van sociaal-economische en maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan de complexe opgaven binnen het gebied Kempenland-West. De activiteiten die worden uitgevoerd zijn gericht op plattelandsontwikkeling door, voor en van burgers zelf..

NB06 Fietsambitie traject 1 Bergeijk – Stedelijk gebied F67 (Investering € 3.754.000, bijdrage derden € 1.877.000)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering reeds opgenomen	-€ 844.000	-€ 500.000	-€ 500.000	€ 0	-€ 1.844.000
2 Bijstelling PPN	-€ 584.000	-€ 1.826.000	€ 500.000	€ 0	-€ 1.910.000
3 Bruto investering PPN (=1+2)	-€ 1.428.000	-€ 2.326.000	€ 0	€ 0	-€ 3.754.000
4 Subsidie / bijdrage van derden	€ 714.000	€ 1.163.000	€ 0	€ 0	€ 1.877.000
5 Netto investering (=3+4)	-€ 714.000	-€ 1.163.000	€ 0	€ 0	-€ 1.877.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
6 Netto kapitaallasten (cumulatief)	€ 1.801	-€ 10.659	-€ 7.172	-€ 7.072	-€ 23.102

Het betreft hier de volgende trajecten:

Fietstraat Walik

Fietsverbinding Eijkestraat

Fietsverbinding Broekhovenseweg

Onderdeel van de fietsambitie onder prioriteit 1 is de fietsverbinding Bergeijk – Stedelijk gebied. Deze fietsverbinding maakt onderdeel uit van het project F67 – De Kempenroute. In de zomer van 2023 wordt een bestuursovereenkomst aan gegaan met de Provincie. Ten aanzien van deze fietsverbinding wordt aan de gemeenteraad ter besluitvorming voorgelegd (raadsvergadering 4 juli – raadsvoorstel: KTM Randweg A2 + F67 De Kempenroute) middelen beschikbaar te stellen in de begroting van 2024 en 2027. In de 1^e Burap 2023 is een voorbereidingskrediet opgenomen, hierdoor zijn gealloceerde middelen voor de fietsambitie ingezet.

NB07 Korte Termijn Maatregel Randweg A2 (€ 191.000, dekking bestemmingsreserve ROL)

In het raadsvoorstel KTM Randweg A2 + F67 De Kempenroute is opgenomen dat onze cofinanciering, naast de inzet voor de realisatie van de fietsroutes, bestaat uit een bijdrage voor het realiseren van mobiliteitshubs. Deze bijdrage is voor Bergeijk € 191.000 en bekostigen we uit de bestemmingsreserve ROL.

NB08 Herinrichting Burgemeester Magneestraat Luyksgestel (Investering € 95.000)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	-€ 95.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 95.000
2 Subsidie / bijdragen derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3 Netto investering (=1+2+3+4)	-€ 95.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 95.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
4 Kapitaallasten (cumulatief)	-€ 1.817	-€ 4.573	-€ 4.525	-€ 4.478	-€ 15.394

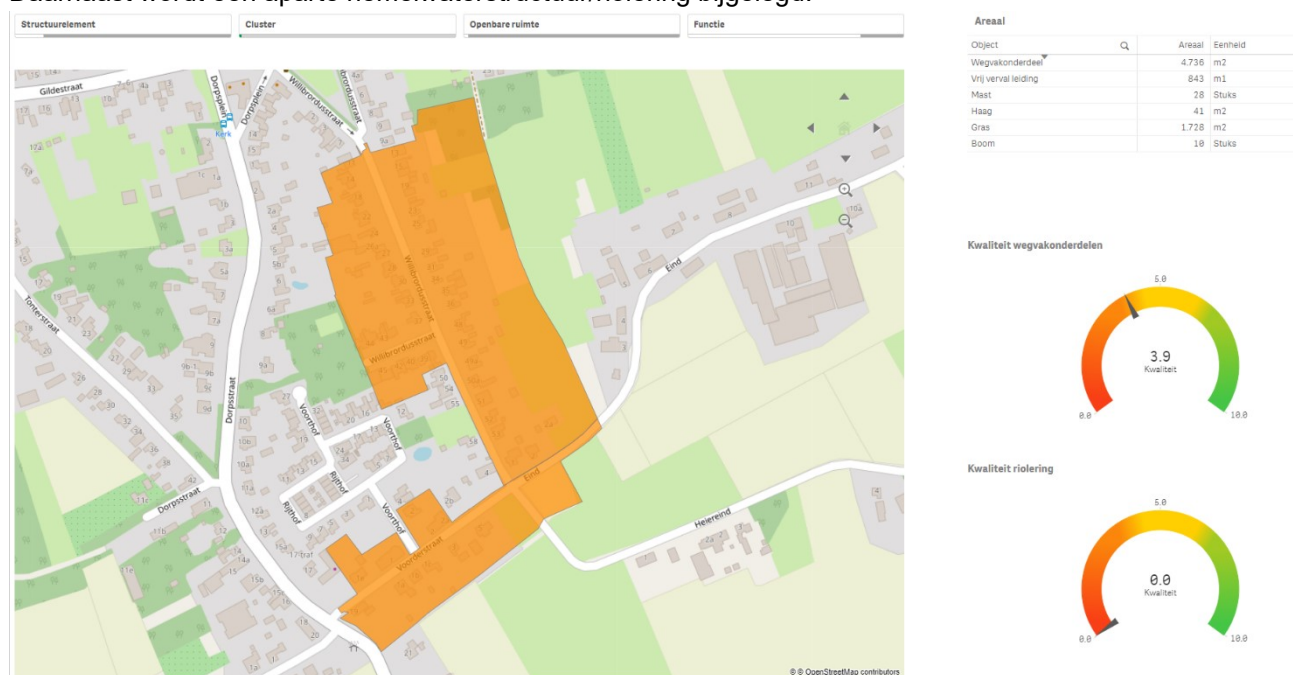
Woningstichting De Zaligheden gaat een 8-tal voormalige Vestiauwoningen renoveren in de Burgemeester Magneestraat in Luyksgestel. Vanuit de woningstichting is de vraag gesteld of en wat de gemeente op termijn van plan is met de aanliggende openbare ruimte. In 2028 staat een totale herinrichting (Focus-project) gepland voor de gehele wijk rondom de Burgemeester Magneestraat. Aangezien de woningen gelegen zijn in 2 aparte straatjes kunnen deze straatjes vooruitlopend op de totale herinrichting, al vernieuwd worden. Voorstel is om vooruitlopend op de totale herinrichting in 2024 deze 2 straatjes te renoveren zodat de nieuwe huurders in een gerenoveerde woning, gelegen in een nieuwe buitenruimte, kunnen gaan wonen. Samen optrekken met externe partijen is ook werk-met-werk maken.

NB09 Focus project: Voorderstraat Willibrordusstraat Riethoven (voorbereidingskrediet € 70.000 in 2025, uitvoering in 2027: riool € 799.000, wegen 542.500)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	€ 0	€ 70.000	€ 0	€ 1.341.600	€ 1.411.600
2 Subsidie / bijdragen derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3 Netto investering (=1+2)	€ 0	€ 70.000	€ 0	€ 1.341.600	€ 1.411.600
(+ = voordeel, -/ = nadeel)					
4 Dekking rioolheffing	€ 0	€ 0	€ 0	€ 25.305	
5 Netto kapitaallasten (cumulatief)	€ 0	-€ 1.974	-€ 3.369	-€ 54.860	
6 Netto lasten	€ 0	-€ 1.974	-€ 3.369	-€ 29.555	

De verhardingen en totale inrichting van de Voorderstraat en Willibrordusstraat zijn aan een totale vervanging toe. De gehele openbare ruimte van kavelgrens tot kavelgrens, inclusief de riolering wordt vervangen. Daarnaast wordt een aparte hemelwaterstructuur/riolering bijgelegd.

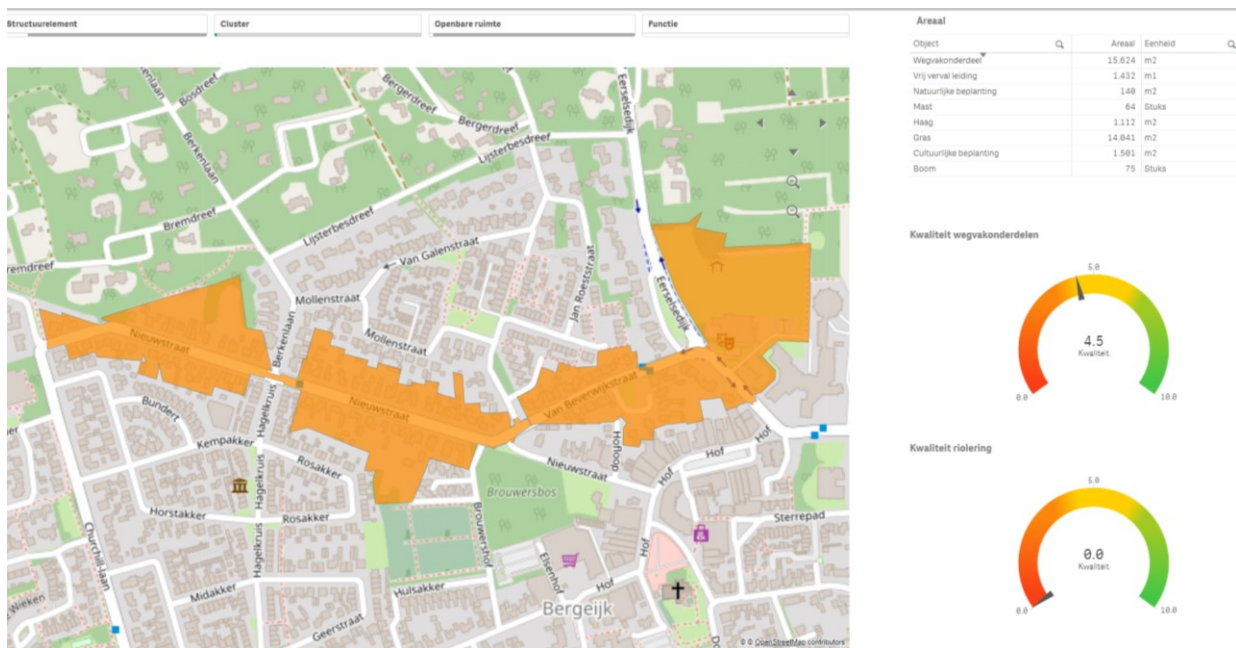

NB10 Focus: Herinrichting van Beverwijkstraat – Nieuwstraat (€ 160.000 in 2025, uitvoering in 2027: riool € 1.783.000, wegen € 1433.500)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	€ 0	-€ 160.000	€ 0	-€ 3.216.500	-€ 3.376.500
2 Subsidie / bijdragen derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3 Netto investering (=1+2)	€ 0	-€ 160.000	€ 0	-€ 3.216.500	-€ 3.376.500
(+ = voordeel, -/ = nadeel)					
4 Dekking rioolheffing	€ 0	€ 0	€ 0	€ 45.394	€ 5.488
5 Netto kapitaallasten (cumulatief)	€ 0	-€ 4.511	-€ 7.702	-€ 139.194	-€ 151.407
6 Netto lasten	€ 0	-€ 4.511	-€ 7.702	-€ 93.800	-€ 106.013

De verhardingen en inrichting van de Van Beverwijkstraat-Nieuwstraat zijn aan een totale vervanging toe. De gehele openbare ruimte van kavelgrens tot kavelgrens, inclusief de riolering wordt vervangen. Naast het te vervangen gemengd stelsel, wordt ook een aparte hemelwaterstructuur/riolering aangelegd. Deze wordt aangesloten op de Blauwe Ader op 't Hof-Mr. Pankenstraat.

Afgezien van de vervanging zijn bij deze herinrichting ook mooie verkeerstechnische kansen en mogelijkheden om de entree naar Bergeijk verder te verfraaien. In dat kader willen we de projectgrenzen rondom de aansluiting van de Eerselsedijk op de Van Beverwijkstraat en Hof verruimen.

NB11 Persleiding Barrier afkoppelen van lozingspunt België (investering € 50.000, dekking rioolrecht)

De gemeente Bergeijk heeft een overeenkomst met Aquafin met betrekking tot de afvoer van het huishoudelijk afvalwater van 8 drukriool pompputten aan de Barrier op de riolering aan de Luikersteenweg te Lommel. Hiervoor betalen we jaarlijks een bijdrage van ca € 4500,-. Deze bijdrage wordt jaarlijks geïndexeerd. Met deze eenmalige investering door de persleiding te verleggen en te koppelen met het persriool aan de Maaij kunnen we de structurele kosten stopzetten.

NB12 Openluchttheater de Hunnebergen aanbouw kantine (€ 17.500 N)

We beschikken in Bergeijk over een prachtig openluchttheater. Het theaterseizoen wordt de laatste jaren erg goed bezocht. Gebleken is dat de huidige horecavoorziening erg klein is. Het bestuur van het openluchttheater wil graag de huidige kantine vergroten. Voordeel van deze uitbouw is enerzijds dat bij slecht weer kindervoorstellingen en evenementen die veel toeschouwers trekken binnen toch doorgang kunnen vinden. Daarnaast kunnen ook thema-activiteiten in het nieuwe binnen gedeelte plaats vinden. Anderzijds zorgt deze aanbouw ervoor dat de huidige horeca voorziening passender is bij het aantal bezoekers wat tegenwoordig het theater bezoekt.

De totale kosten van de aanbouw zijn door het bestuur van het theater begroot op circa € 30.500. Dit bedrag omvat o.a. grondwerken, betonwerken, timmerwerk en dakbedekking. Het bestuur van het Openluchttheater kan een groot deel van de werkzaamheden middels zelfwerkzaamheid – al dan niet samen met vrijwilligers – oppakken. Zelf wil het theater een bedrag inleggen van circa € 13.000. Aan de gemeente wordt een eenmalige exploitatiebijdrage gevraagd van € 17.500. We stellen een eenmalige bijdrage van € 17.500 voor de aanbouw van de kantine van het openluchttheater de Hunnebergen voor.

NB13 Uitbreiding bakkerijmuseum de Grenswachter (PM)

We beschikken in Bergeijk over een uniek Bakkerijmuseum. In 2023 bestaat het Bakkerijmuseum de Grenswachter 50 jaar. Het bestuur van het Bakkerijmuseum heeft bij de gemeente een uitbreidingsverzoek ingediend. In dit verzoek heeft het bestuur gemotiveerd aangegeven dat het huidige Bakkerijmuseum en de beschikbare ruimtes zijn beperkingen heeft. Graag wil het bestuur van het Bakkerijmuseum het huidige museum uitbreiden zodat het mogelijk is om meerdere bezoekers het museum te laten bezoeken en gebruik te laten maken van workshops. Daarnaast wil het museum nóg meer een plek zijn waar beleving en educatie centraal komt te staan en tevens wil zij zichtbaarder worden voor de toeristen die Bergeijk aandoen. Het precieze bedrag wat aan de gemeente wordt gevraagd is nog niet bekend. Wel wil het Bakkerijmuseum ook zelf een bedrag inleggen om te komen tot een sluitende businesscase.

NB14 Uitbreiding buurthuis 't Sant (Investing € 250.000, bijdrage € 110.000)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	-€ 250.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 250.000
2 Subsidie / bijdragen van derden	€ 110.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 110.000
3 Netto investering (=1+2+3)	-€ 140.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 140.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
4 Netto kapitaallasten (cumulatief)	-€ 3.602	-€ 9.058	-€ 8.953	-€ 8.848	-€ 30.462

Elke kern in onze gemeente heeft de beschikking over een gemeenschapshuis. Volgens het vastgestelde visiedocument gemeenschapshuizen beschikt elke kern over een op maat van de betreffende kern toegesneden gemeenschapshuis met voldoende ruimtecapaciteit om nu en in de toekomst onderdak te bieden aan activiteiten van het verenigingsleven, zorg- en welzijnsinstellingen en overige partijen welke dienstbaar zijn aan de lokale gemeenschap. Buurthuis 't Sant herbergt diverse vaste gebruikers. Sinds de sluiting van café 't Heuveltje maken diverse gebruikers zoals de biljartclub, de dansmarietjes en de toneelvereniging gebruik van het gemeenschapshuis als repetitieruimte en is een ruimte-/opslaggebrek. Daarnaast is de huidige gymzaal erg klein om grotere activiteiten zoals zittingsavonden te herbergen. Onder het bestuur van buurthuis 't Sant en de huidige gebruikers bestaat grote behoefte aan een vast podium in de gymzaal voor bestaande en nieuwe activiteiten en aan extra opslagruimte. Dankzij de uitbreiding van gymzaal 't Sant met podium is het mogelijk om grotere activiteiten plaats te laten vinden, denk hierbij aan de uitvoering van zittingsavonden en musicals en uitvoeringen van de basisschool. Daarnaast kan onder het podium extra opslagruimte gerealiseerd worden zodat het huidige opslagprobleem ook wordt opgelost. Stichting de Weebosch heeft een businesscase opgesteld.

De totale investering is geraamd op € 250.000, Stichting de Weebosch wil zelf een bedrag (inclusief fondsenwerving) hiervoor ter beschikking stellen van € 110.000 en vraagt aan de gemeente om een eenmalige bijdrage van € 140.000. Deze verbouwing wordt afgeschreven in 20 jaar, de jaarlijkse kapitaallasten bedragen circa € 8.000. We stellen een eenmalige bijdrage voor van € 140.000 voor de eenmalige aanpassing van gemeenschapshuis 't Sant.

NB15 Renovatie basisschool Beistervelden (investering € 6.705.000, bijdrage € 1.685.000)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	€ 0	€ 0	-€ 670.000	-€ 6.035.000	-€ 6.705.000
2 Subsidie / bijdragen derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.685.000	€ 0
3 Netto investering (=1+2)	€ 0	€ 0	-€ 670.000	-€ 4.350.000	-€ 5.020.000
(+ = voordeel, -/- = nadeel)					
4 Kapitaallasten (cumulatief)	-€ 10.582	-€ 12.862	-€ 75.657	-€ 578.962	-€ 678.062

In het Integraal Huisvestingsplan primair onderwijs 2022-2037 (IHP) is de renovatie van basisschool De Beisterveld (Kindcentrum West) opgenomen in het jaar 2027. Deze renovatie vormt de afronding van investeringen in onderwijshuisvesting binnen de kern 't Hof.

Raming IHP:	2026 (voorbereiding)	2027 (uitvoering)
Renovatie bestaande gebouw	388.717	3.498.450
Uitbreiding onderwijs	51.120	460.076
Uitbreiding kinderopvang	168.699	1.518.294
Tijdelijke huisvesting	62.029	558.263
Totaal	670.565	6.035.083

Verwacht wordt dat het schoolbestuur bijdraagt in de renovatiekosten (PM) en dat de eventueel te vestigen kinderopvangorganisatie de lasten verbonden aan de investering voor uitbreiding van de opvang en het onderhoud daarvan in de vorm van een jaarlijkse huurinkomst vergoedt of investering door de kinderopvangorganisatie. Voor de berekening is in bovenstaand overzicht rekening gehouden met een gelijke bijdrage voor kinderopvang ten opzichte van de investering. Hierbij vooralsnog uitgegaan dat de gemeente de investering op zich neemt.

NB16 Vervanging materieel buitendienst

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	€ 198.000	-€ 98.000	€ 0	€ 0	€ 100.000
2 Subsidie / bijdragen van derden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3 Netto investering (=1+2+3)	€ 198.000	-€ 98.000	€ 0	€ 0	€ 100.000
(+ = voordeel, -/ = nadeel)					
4 Netto kapitaallasten (cumulatief)	-€ 9.901	-€ 17.303	-€ 11.144	-€ 10.994	-€ 49.342

Huidige Tapijt fietspad strooiers staan op de vervangingsplanning van 2025. Deze strooiers kunnen geen 2 strooiseizoenen meer mee zonder er groot onderhoud aan te laten uitvoeren. Met dit type strooier van 1,4 m1 breed worden de verbrede fietspaden niet in 1 werkgang gestrooid en moet er meerdere keren op en neer gereden worden. Met de aanschaf van 2 nieuwe schotelstrooiers die tussen de 1,5 en 5 meter breed kunnen strooien worden de fietspaden in 1 werkgang in de route meegenomen. Hiermee kunnen we onze fietspadroutes tijdig preventief/curatief tegen gladheid beschermen.

Huidige situatie is dat we 2 routes rijden voor de gladheidsbestrijding op fietspaden. Bij een preventieve actie worden we vanuit de regio gealarmeerd en is de CROW norm dat binnen 2 uur de strooiactie is uitgevoerd. De laatste jaren worden bestaande fietspaden verbreed en nieuwe brede fietspaden aangelegd. Hierdoor is het niet meer haalbaar om binnen de gestelde norm de fietspaden gestrooid te krijgen. Ook bij sneeuwval zijn deze 2 routes te groot om de fietspaden tijdig schoon te krijgen. Door de aanschaf van een extra strooi-combinatie kunnen we 3 fietspadroutes maken en kunnen we voldoen aan onze zorgplicht

In het vervangingsplan 'vervangen werkmateriaal' is de huidige kleine tractor niet opgenomen. Dit vanwege de gedachte in het verleden om enkel nog klussen en calamiteiten door het Meldingenteam (buitendienst) uit te laten voeren. De werkzaamheden van de tractor blijven bij de buitendienst en worden nog steeds uitgevoerd. De Tractor is verouderd en de onderhoudskosten nemen toe en is aan vervanging toe.

De werkzaamheden die hiermee uitgevoerd worden zijn o.a;

- Maaien langs fietspaden en recreatieve fietspaden (4x/jaar)
- Maaien pleintjes en straten woonbos Bergeijk en Walik
- Schoonblazen fietspaden (afhankelijk van het weer, ca 10x/jaar)
- Inzet met bladblazer op diverse locaties
- Vlakslepen gazons na winterperiode
- Werkzaamheden sportvelden (beluchten, rollen, bemesten)

De huidige tractor heeft een capaciteit van ca 40pk, de nieuwe types hebben een capaciteit van 50 à 55pk. Op korte termijn wordt een maai-laadcombinatie aangeschaft voor het maaien van de wegbermen met de 'grote' tractor en de maai- laadcombinatie is ook te gebruiken achter de aan te schaffen nieuwe tractor.

De werkzaamheden die dan aanvullend uitgevoerd kunnen worden zijn o.a;

- Maaien en ruimen bermen langs fietspaden
- Bladruimen op de fietspaden
- Bladruimen op gazons en diverse speelvelden
- Maaien en ruimen van bloembollen

NB17 Flexibel personeelsbudget (€ 250.000 N, € 250.000 V)

In het raadsvoorstel van 2 maart 2023 heeft het college aangegeven dat er nog ontwikkelingen kunnen zijn die tijdelijke of structurele capaciteit vragen. Dit betreft onder andere de Omgevingswet, bouwopgaven, asielproblematiek, maatschappelijke ontwikkelingen, schaa sprong, digitalisering, uitvoering extra Rijkstaken, toenemende druk vanuit wet- en regelgeving. Voor een aantal van deze ontwikkelingen voorzien wij nu dat er extra capaciteit nodig is. We vragen daarvoor een flexibel personeelsbudget zodat we kunnen schakelen op onderwerpen indien nodig.

Met name door de schaa sprong, de omgevingswet en de bouwopgaven voorzien we ook extra inkomsten uit leges en anterieure overeenkomsten. Dit zien we dan ook als een dekkingsbron voor dit flexibel personeelsbudget.

NB18 Van Grijs naar Groene omgeving gemeentehuis (investering € 98.000, bijdrage € 2.000)

	2024	2025	2026	2027	Totaal
1 Bruto investering	-€ 98.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 98.000
2 Subsidie / bijdragen derden	€ 2.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.000
3 Netto investering (=1+2+3+4)	-€ 96.000	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 96.000
(+ = voordeel, -/ = nadeel)					
4 Kapitaallasten (cumulatief)	-€ 1.837	-€ 4.621	-€ 4.573	-€ 4.525	-€ 15.556

“Het is 2050: de overheden, inwoners en bedrijven van Bergeijk zijn trots op wat ze hebben bereikt. De openbare ruimte is heringericht met als resultaat een aantrekkelijke groene leefomgeving die beter bestand is tegen teveel of te weinig water. Het oppervlaktewater is schoon, heeft een aantrekkende werking en versterkt de natuur. Ook op particulier terrein is er duidelijk wat veranderd. Tuinen zijn minder verhard, daken zijn vergroend en er zijn op veel plaatsen voorzieningen om overtollige neerslag zichtbaar te verwerken”. Dit is een stukje uit de visie zoals omschreven in het Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (VGRP). Een plan waarin we niet alleen dromen over een klimaatbestendige en aantrekkelijke gemeente, maar ook de koers bijstellen om dit daadwerkelijk te realiseren.

Als goede voorbeeld willen we daarom de verstening rondom het Gemeentehuis gaan aanpakken en deze om te vormen naar een groen omgeving. Hiervoor zullen we rekening houden met benodigde onderhoudswerkzaamheden aan het gebouw.

Waterschap de Dommel heeft een subsidiemogelijkheid om bij te dragen aan de kosten. Het verwijderen van verhard oppervlak of het vervangen van verhard oppervlak door een halfverharding, bedraagt de subsidie € 2/m², met een maximum van 50% van de subsidiabele kosten.

NB19 Verduurzamen accommodaties gemeentelijke basissportvoorzieningen (€ 35.000 N)

Op 4 juli 2023 wordt een raadsvoorstel voor het verduurzamen van accommodaties behandeld. Een uitvloeisel van dit voorstel is dat de meerjarenonderhoudsvoorziening met circa € 35.000 op jaarbasis toeneemt. De investering in de verduurzaming bedraagt ca € 1,8 miljoen en wordt gedekt door het vormen van een dekkingsreserve. Deze dekkingsreserve wordt gevoed vanuit de algemene reserve.

6. Ruimte voor beleid, dekkingsmogelijkheden

De voor u liggende perspectievennota 2024 laat een sterk negatief meerjarig beeld zien. Voorafgaand aan de behandeling van de begroting 2023 was dit beeld ook reeds sterk negatief. Mede als gevolg van een meevallende meicirculaire 2022 is het begrotingsjaar 2023 alsnog structureel sluitend gemaakt. Op het moment van opstellen van deze PPN is het nog onbekend wat de meicirculaire 2023 gaat betekenen. Het Rijk heeft echter al wel aangekondigd dat er bezuinigingen doorgevoerd worden. Of en hoe die de gemeente treffen zullen we zien in de meicirculaire. Feit is dat de VNG met het Rijk op korte termijn in overleg wil als gevolg van de voorjaarsnota voorjaarsakkoord. Vanaf 2027 krijgen gemeenten er geld bij, in 2026 is er echter een terugval van € 2 miljard ten opzichte van 2025. De zogenaamde opschalingskorting is vooralsnog nog steeds niet geschrapt.

Om tot een sluitende begroting 2024 te komen zijn in dit hoofdstuk enkele mogelijkheden gepresenteerd die als draaiknoppen gehanteerd kunnen worden. Deze draaiknoppen zijn niet limitatief omdat in basis de gehele begroting als draaiknop gehanteerd kan worden.

RB01 Onroerende zaak belasting (OZB) (zelfde tabellen als vorig jaar, geactualiseerd)

Een verhoging van de OZB met 1% van het tarief woningen en niet-woningen geeft een meeropbrengst van circa € 41.000. Indien ieder jaar 1% verhoging plaatsvindt dan loopt dit op tot circa € 176.000 per 1% extra verhoging.

1% extra verhogen OZB	2024	2025	2026	2027
Woningen (eigenaar)	€ 26.363	€ 54.246	€ 83.353	€ 113.550
Niet-woningen (eigenaar)	€ 8.840	€ 18.190	€ 27.950	€ 38.075
Niet-woningen (gebruiker)	€ 5.770	€ 11.874	€ 18.245	€ 24.854
Extra opbrengst OZB	€ 40.974	€ 84.309	€ 129.547	€ 176.479

Voorbeeld	Woning eigenaar	Niet-woning eigenaar	Niet-woning gebruiker
Voorbeeldwaarde	€ 427.000	€ 305.000	€ 305.000
OZB 2022 (per jaar)	€ 312	€ 550	€ 440
Extra verhoging 2024 1%	€ 315	€ 556	€ 445
Extra verhoging 2025 1%	€ 318	€ 561	€ 449
Extra verhoging 2026 1%	€ 322	€ 567	€ 453
Extra verhoging 2027 1%	€ 325	€ 573	€ 458

RB02 Toeristenbelasting

Sinds 2014 is het tarief van de toeristenbelasting 3,11% van de omzet. Hiermee wordt een begrote opbrengst gerealiseerd van € 963.000 in 2023. Als gevolg van de verwachte realisatie van Forrest Village is een toename van opbrengst reeds geraamd van € 100.000.

In de RIB van 2 maart 2023 is door het college gereageerd middels een notitie Kurtax.

Met het verhogen van de toeristenbelasting met 1 % wordt de volgende meeropbrengst gegenereerd.

Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Tarief 2023 gemeente Bergeijk 3.11% van omzet uit overnachting				
Verhoging tarief per jaar	1%	1%	1%	1%
Tarief wordt bij 1% stijging per jaar	3,14%	3,17%	3,20%	3,24%
Meer opbrengt ten opzichte van begroot 2023 (€ 963.000)	9.630	19.175	28.907	38.736

Als vergelijking zijn hierbij ook de tarieven en opbrengsten vanuit de toeristenbelasting in beeld gebracht van de ons omringende gemeenten.

Gemeente	Tarief begroting 2023	Begroting 2023
Bergeijk	3,11% van de omzet	€ 963.000
Eersel	2,5% van de omzet uit overnachting hotel / motel	€ 450.000
	6,5% van de omzet uit overnachting overige accommodatie	
Bladel	€ 1,77 (vaste onderkomen / hotel / B&B) p.p.p.n.	€ 1.245.000
	€ 1,67 (mobiele onderkomens / caravan, tenten en campers) p.p.p.n.	
Reusel- de Mierden	€ 1,60 p.p.p.n.	€ 140.000
Oirschot	€ 2,03 p.p.p.n.	€ 368.000
	€ 1,72 p.p.p.n. (camping / camperplaats)	
	€ 1,62 indien < 18 jaar in groepsaccommodatie p.p.p.n.	

RB03 Extra verhoging geliberaliseerde pacht

Een mogelijkheid voor hogere opbrengsten: verhogen pacht prijs korte pacht. Het gaat om ca 264 ha. De pacht prijs wordt nu jaarlijks met € 25 p/ha verhoogd. Huidig prijspeil is € 1.150, in 2024 dus € 1.175. In de omgeving worden hogere pacht prijzen gevraagd. De provincie zit op ca € 1.300 - € 1.500. Hierdoor zou een meeropbrengst van € 35.000 - € 80.000 mogelijk zijn. Overigens staat een herziening van het grondbeleid op de raadsagenda van december 2023. Het pachtbeleid is een onderdeel van / een apart hoofdstuk in dit pachtbeleid.

RB04 Verbonden partijen (pm)

In tijden waarin we als gemeente minder ruimte hebben om te investeren betekent dit ook dat we kritisch moeten zijn op de bijdragen aan verbonden partijen. De mate van invloed neemt af naarmate het aantal deelnemers vergroot. Deze gesprekken hebben alleen effect als we dit met meerdere gemeenten samen voeren. De begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen worden ter zienswijze aan uw raad aangeboden. Dit is het moment om uw invloed uit te oefenen.

RB05 Doorschuiven van investeringen

Het met een jaar doorschuiven van het investeringsprogramma kan de lasten verlagen met ca € 350.000 aan afschrijvingslasten.

RB06 Inzet algemene reserve

De algemene reserves, exclusief de algemene reserve behoedzaamheid grondtransacties, dient een minimale omvang te hebben van € 6,0 miljoen. Dit is laatst vastgesteld nota Reserves en voorzieningen bepaald. Ruimte in de omvang van de algemene reserve boven deze norm kan eventueel ingezet worden ter dekking van bijvoorbeeld kapitaallasten.

Met het inzetten van € 1 miljoen van de algemene reserve kunnen indicatief de volgende afschrijvingslasten gedekt worden:

Soort investering	Afschrijvingstermijn	Bedrag te dekken
Investering economisch nut (gebouw)	40	€ 25.000
Investering economisch nut (installaties)	15	€ 66.000
Investering maatschappelijk nut in de openbare ruimte	30	€ 33.000

Deze dekkingsmogelijkheden gelden overigens ook als andere (bestemmings)reserves ingezet worden. Wanneer bestemmingsreserves danwel de algemene reserve aangewend worden ter dekking van investeringen wordt (een deel van) de betreffende reserve gestort in een in te stellen dekkingsreserve.

RB07 Budgetten in onze begroting

Alle onderdelen die in de begroting zijn opgenomen worden reëel geraamd. Hierbij houden we rekening met de wettelijke taken die wij als gemeente uitvoeren, maar dat neemt niet weg dat ook deze lasten mogelijk te beperken zijn met bepaalde keuzes. Onderstaand overzicht geeft enkele grote posten van onze begroting weer, zoals deze in onze begroting 2023 zijn opgenomen inclusief PPN 2024. Op deze manier heeft uw raad een overzicht over de grote posten waar uw raad mogelijk aan wil draaien om te komen tot een structurele sluitende begroting.

	(Bedrag x €1.000)	2023	2024	2025	2026	2027
RB01	OZB	3.972	4.293	4.480	4.648	4.803
RB02	Toeristenbelasting	964	1.073	1.083	1.118	1.129
RB03	Geliberaliseerde pacht	295	295	295	295	295
RB04	Verbonden partijen	11.446	11.832	11.830	11.750	11.706
RB05	Totale investeringen per jaarschijf conform PPN 2023 en 1e burap 2022. Mogelijkheid tot doorschuiven investeringen	25.471	11.353	10.604	5.185	10.593
RB06	Totale omvang algemene reserve zoals opgenomen in PPN 2024-2027	12.977	11.122	9.827	7.497	3.467
RB07	Programmakosten WMO/bijstand	4.554	4.416	4.418	4.420	4.422
RB07	Programmakosten Jeugd	3.126	2.966	2.966	2.966	2.966
RB07	Programmakosten participatie (ex TOZO)	2.583	2.601	2.441	2.441	2.441
RB07	Subsidies conform subsidie paragraaf (ex gemeenschapshuizen/sporthallen)	2.029	2.055	2.102	2.142	2.134
RB07	Gemeenschapshuizen	1.564	1.573	1.581	1.588	1.600
RB07	Sporthallen	294	296	297	299	300
RB07	Accommodatie groot onderhoud storting voorziening	901	901	901	901	901
RB07	Groen onderhoud (inclusief groen format PPN 2023)	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
RB07	Wegen regulier onderhoud	341	341	341	341	341
RB07	Wegen groot onderhoud storting voorziening	816	816	816	816	816
RB07	Personeel	10.387	11.254	11.763	12.231	12.653

Bijlagen

Bijlage 1: Uitwerking coalitieakkoord CDA – VVD

Coalitieakkoord "Samen bouwen aan een nog beter Bergeijk" CDA - VVD, periode 2022 - 2026

De coalitie van de gemeente Bergeijk bestaat uit twee politieke partijen: CDA en VVD en is gevormd naar aanleiding van de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022. Hieronder leest u het coalitieakkoord:

Een leefbaar Bergeijk voor alle inwoners

De leefbaarheid voor al onze inwoners, in onze mooie gemeente met al haar kernen, is voor ons erg belangrijk, dat is voor ons het uitgangspunt in dit coalitieakkoord. De kracht van de gemeenschap ligt bij haar inwoners. Het zijn de inwoners die een gemeente leefbaar maken. De gemeente staat ten dienste van de gemeenschap en heeft de primaire taak om deze te ondersteunen. Een gemeente kan alleen succesvol zijn als ze nauw samenwerkt met haar inwoners, ondernemers en vrijwilligers. Als gemeente initiëren, ondersteunen en leveren we een bijdrage waar nodig. De gemeente denkt mee, verbindt en ondersteunt in de uitwerking van ideeën.

Bergeijk is onderdeel van een dynamische regio, waarin de komende jaren vele ontwikkelingen plaats vinden die van invloed zijn op onze gemeente. Economisch staat de regio er goed voor, dit brengt opgaven met zich mee (schaalsprong) op het gebied van onder andere woonruimte, bedrijvigheid, ontsluiting, het landelijk gebied, etc. Maatschappelijke opgaven die de gemeentegrenzen overschrijden worden in samenwerking met onze buurgemeenten en de regio opgepakt, waarbij korte lijnen met de omringende gemeenten en de MRE van belang zijn.

We zetten ons in voor een stabiele en sociale gemeente die er altijd is voor mensen die zorg of andere steun nodig hebben. Ons beleid is gericht op brede welvaart. Brede welvaart omvat veel meer dan alleen arbeid, inkomen en economie. Het gaat ook over wonen, veiligheid, gezondheid en de kwaliteit van de natuurlijke leefomgeving, allemaal aspecten die het leven en welzijn van mensen beïnvloeden.

Dit alles doen we samen. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Ook in de Gemeenteraad werken alle partijen samen, gaan we het gesprek aan en nemen we beslissingen als alle argumenten gewisseld zijn.

Samen leven in levendige kernen

Passend wonen voor iedereen

We creëren voldoende passende woonruimte voor degene die in gemeente Bergeijk een prettig, betaalbaar en veilig thuis zoekt, waarmee de leefbaarheid in onze kernen gewaarborgd is en blijft. Daarbij is specifieke aandacht voor de doelgroepen: starters, senioren en inwoners die zijn aangewezen op sociale huur. Hier zetten we op in door volop te bouwen en de bestaande woningvoorraad beter te benutten, onder andere door inwoning, splitsen van woningen en kavels beter benutten. Hiermee bevorderen we de doorstroming in de bestaande woningen.

- We onderzoeken nieuwe instrumenten en zetten bestaande in om (nieuwbouw)woningen bij de doelgroep terecht te laten komen. Onder andere: zelfbewoningsplicht, stimuleren CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap), voorrang eigen inwoners, tijdelijke woningen en nieuwe woonvormen.
- Sociale huur is in nauwe samenwerking met de woningbouwcorporaties, ook in particuliere initiatieven nemen woningcorporaties sociale huur op zich.
- We staan open voor woonzorginitiatieven (voor jong en oud) in de kernen. We ondersteunen initiatieven op dit gebied. Waardoor mensen in hun vertrouwde kern de zorg kunnen krijgen die ze nodig hebben en daar oud kunnen worden (vb. Ieder zen plekske Duizel).
- We nemen zelf initiatief als bepaalde (nieuwbouw)ontwikkelingen stagneren, waardoor in een kern of voor bepaalde doelgroepen te weinig gebouwd wordt.
- We faciliteren en controleren passende huisvesting voor arbeidsmigranten conform beleid.

Voorzieningenniveau kernen is op orde

De basisvoorzieningen basisschool en gemeenschapshuis zijn in iedere kern aanwezig. Daarnaast dragen ook andere voorzieningen bij aan een krachtige en levendige gemeenschap.

- ✚ Zorg blijft dichtbij, met een WMO-loket in Bergeijk.
- ✚ We stimuleren bewegen en ontmoeten voor jong en oud in de eigen omgeving op een laagdrempelige wijze. Zo blijven we investeren in de aanleg van beweeg- en ontmoetplekken in iedere kern en het behoud van onze mooie sportvoorzieningen in al onze kernen.
- ✚ Dorpsondersteuners blijven in iedere kern aanwezig.
- ✚ Aanrijtijden ambulances hebben al jaren onze aandacht, hierin zijn stappen gezet, we blijven ons inzetten om dit verder te verbeteren. Door alternatieven zoals het reanimatieteam van de brandweer Luyksgestel en AED-dekking verder te verbeteren kan acute ondersteuning zo snel mogelijk geboden worden.
- ✚ Wij vinden het belangrijk om ons cultureel erfgoed te koesteren. Subsidies hiervoor blijven beschikbaar.

Jeugd actief

Middelbare scholieren en jongvolwassenen groeien op in een veilige omgeving waar van alles te beleven is. Deze kwetsbare groep krijgt extra aandacht, we zetten nog meer in op het vergroten van de weerbaarheid, het elkaar ontmoeten en stimuleren van activiteiten.

- ✚ We stimuleren ondernemers en verenigingen om samen met jongeren om tafel te gaan, om te kijken wat georganiseerd kan worden. Zodat het voor jongeren aantrekkelijk is in Bergeijk hun vrijetijd in te vullen. De gemeente neemt hierin het voortouw, onder andere o.a. door inzet van de jeugdcoach. Initiatieven van en voor jongeren krijgen de ruimte.
- ✚ Join-us en Kempenbranie zijn projecten die zich richten op weerbaarheid en kwetsbaarheid van onze jongeren. Hierin blijven we investeren. Met deze projecten en GGD gaan we het normaliseren van drugsgebruik tegen.
- ✚ Niemand zit thuis; jongeren die via onderwijs uitvallen willen we in samenwerking met Kempenplus, onderwijs en lokale ondernemers opvangen en begeleiden naar arbeid.
- ✚ De jongerencoach is actief in alle kernen. Kinderen maken op de basisschool al kennis met de jongerencoach.

Iedereen doet mee

- ✚ De openbare ruimte is zo ingericht, zodat iedereen mee kan doen.
- ✚ We zetten in op het versterken van bestaande maatschappelijke en sociale verbanden om eenzaamheid tegen te gaan.
- ✚ Schulden hebben impact op een heel gezin. Het is belangrijk dat daar oog voor is en dat mensen met schulden weten waar ze hulp en ondersteuning kunnen krijgen. Het liefst dichtbij en zonder taboe. We onderzoeken hoe deze hulp beter kan aansluiten bij degene met deze hulpvraag.
- ✚ Steeds meer mensen van buiten de gemeente Bergeijk vestigen zich in onze gemeente. Dit biedt kansen voor onze gemeente om de leefbaarheid in de kernen op peil te houden. Tegelijk liggen er ook uitdagingen om hen actief te betrekken bij het verenigingsleven en de activiteiten in onze kernen.

Onderwijs

Wij zijn verantwoordelijk voor de huisvesting en denken mee in andere faciliteiten, zodat in alle kernen volwaardig onderwijs geboden kan worden. Een doorgaande leerlijn van 0-12 is het uitgangspunt.

- ✚ Een goede samenwerking en afstemming blijft nodig tussen het onderwijs, de opvang/peuterwerk en het Centrum Jeugd en Gezin (jeugdzorg) en het bedrijfsleven.
- ✚ We geven invulling aan het integraal huisvestingsplan.
- ✚ We behouden een basisschool in iedere kern waarbij oog is voor de kwaliteit van het onderwijs.

Verenigingen

In gemeente Bergeijk hebben we een groot en actief verenigingsleven met vele vrijwilligers die zich inzetten voor die verenigingen. Deze verenigingen hebben een grote bijdrage in de leefbaarheid van onze gemeenschap.

- ✚ Het subsidiebeleid voor verenigingen richten we zo in dat ook nieuwe sporten of vernieuwende culturele initiatieven een plek kunnen krijgen in onze kernen.

Toekomstbestendige omgeving

Iedereen wil wonen in een veilige, schone en plezierige wijk! Een buurt waar je je thuis voelt en waar men naar elkaar om kijkt. Onze wijken leveren een belangrijke bijdrage aan het bevorderen van welzijn, veiligheid, activiteiten en contacten tussen inwoners en met bezoekers. De positieve effecten van groen op onze gezondheid zijn bewezen. Mensen met een groene woonomgeving voelen zich gezonder en gelukkiger. Wij willen het groen in de wijken aantrekkelijker maken om in te bewegen, te verblijven en ontmoeten, bijvoorbeeld met speelvoorzieningen en zitgelegenheden. Daarnaast is (verkeers)veiligheid, toegankelijkheid en bereikbaarheid belangrijk.

Duurzaam wonen in een aantrekkelijke woonomgeving

In de transitie naar duurzame woningen pakken we kansen en leren we van anderen. We stimuleren quick-wins.

- ✚ We stimuleren met het duurzaamheidsfonds het verduurzamen van sociale huurwoningen.
- ✚ We blijven stimuleren dat mensen hun koopwoning verduurzamen, waarbij isolatie en ventilatie belangrijk zijn.
- ✚ Ruimtelijke kwaliteiten zoals groen en speelvoorzieningen voor een levendige, groene en aantrekkelijke woonomgeving blijft de norm bij nieuwe wijken.
- ✚ Het elektriciteit netwerk moet toekomstbestendig zijn. We zetten ons daarvoor in door afstemming met netbeheerders en daarnaast innovaties te stimuleren.

Buitengebied

Landbouw, recreatie, natuur, wonen en werken zijn in het buitengebied met elkaar verweven. Kenmerkend zijn de beekdalen met natte weides, singels en bossen en heide. Landbouw, recreatie, wonen en werken vinden gespreid plaats. Voor zowel landbouw als recreatie geldt dat de bedrijven uiteenlopende doelgroepen, producten en schaalgroottes hebben. De overige bedrijvigheid is voornamelijk kleinschalig. Al deze functies maken ons buitengebied tot een aantrekkelijk en levendig gebied en hebben er hun plek.

- ✚ Agrariërs krijgen een actieve rol in landschaps- en natuurbeheer, die beloond wordt.
- ✚ Bossen en beekdalen zijn toekomstbestendig met meer diversiteit, zowel voor klimaat, productie, beleving als natuur.
- ✚ We verpachten gronden met oog voor bodem en waterkwaliteit, omgeving en de pachters. Bij het herzien van het pachtbeleid zijn voorwaarden afgestemd op ligging en bodemkwaliteit.

Milieu en afval

- ✚ Inwoners faciliteren we optimaal om afval te scheiden en via diverse wegen afvalscheiding aan te bieden.
- ✚ We bekijken of de huidige openingstijden van de milieustraat voldoende aansluit bij de behoefte van de inwoners.
- ✚ We zetten in op het duurzaam opwekken van energie. Draagvlak en participatie van de omgeving is hierbij belangrijk. Wij staan open om mee te denken in nieuwe technologieën.

Mobiliteit/bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Goede bereikbaarheid stelt mensen in staat om mee te doen in de samenleving. Tevens draagt het bij aan verbetering van onze omgeving. Uitgangspunt is een veilige verkeerssituatie, we willen dat iedereen zich veilig op de fiets, per auto en te voet kan verplaatsen binnen onze gemeente.

- ✚ Er is een gezamenlijk fietsambitie, we zetten daarom in op fietspaden tussen de kernen, naar buurgemeenten, de regio en met het stedelijk gebied welke van goede kwaliteit zijn.
- ✚ In samenwerking met de regio en Kempengemeenten zetten we in op een goede bereikbaarheid van onze kernen middels openbaar vervoer.
- ✚ Na de realisatie van de N69 en Diepveldenweg passen we het lokaal wegennet aan en optimaliseren we de inrichting.
- ✚ We ontmoedigen vrachtverkeer door de kernen.

Ondernemende en betrokken gemeente

Bestuur

De gemeenteraad bouwt samen aan een nog betere gemeente Bergeijk. Partijen zetten in op samenwerking en brengen eigen voorstellen in waarover we op inhoud de discussie voeren. Nadat standpunten zijn gedeeld, beslissen we op de inhoud. Met respect voor het democratisch proces en het democratisch besluit.

Gemeente

Goed werkgeverschap is de basis voor een stabiele en kwalitatieve gemeentelijke organisatie, de basis voor een krachtige gemeente. We investeren zowel in voldoende en gekwalificeerd personeel als in het stimuleren van de ontwikkeling van dit personeel. We zorgen voor de juiste werkbelasting en werkdruk.

Betrokkenheid

Lokaal zijn we in gesprek met verenigingen, kern- en dorpsraden, ondernemers etc. Bij nieuwe initiatieven hebben inwoners een actieve rol in de planvorming, bijvoorbeeld in klankbordgroepen. Daarnaast staan we open voor eigen initiatieven en de uitvoering daarvan door inwoners. We bekijken de mogelijkheden inwoners op een moderne en laagdrempelige manier nog meer te betrekken om gemeentelijke plannen en beleid nog beter te maken. We stimuleren dorpsraden om hun ideeën met elkaar te delen, van elkaar te laten leren en initiatieven vanuit de kernen te stimuleren en te laten ontplooiën. De gemeente denkt mee, verbindt en ondersteunt in de uitwerking van ideeën. We blijven investeren in de strategische samenwerking met buurgemeenten. De goede samenwerking in de Kempen geven we ook op raadsniveau een impuls.

Ruimte om te ondernemen

We scheppen de randvoorwaarden voor ondernemers om te ondernemen.

- ✚ (Maak)industrie: Naast optimale benutting van de bestaande bedrijventerreinen Bergeijkse ondernemers ruimte bieden om te ontwikkelen. De Visie en programmering bedrijventerreinen De Kempen is leidend.
- ✚ Detailhandel: Doorgaande verkeersbewegingen door de centra ontmoedigen. In samenwerking met ondernemers beleving centra vergroten.
- ✚ Landbouw: Samen met boeren werken aan duurzame landbouw door te stimuleren en faciliteren, niet door het opleggen van extra regels bovenop landelijke en provinciale regelgeving. We denken mee met agrarische ondernemers die extra stappen zetten bovenop de regelgeving om landelijke doelen te halen en een prettige woon- en werkomgeving verder te versterken.
- ✚ Toerisme en recreatie: op uiteenlopende wijze kan de recreant in Bergeijk verblijven en zich vermaken, waarbij we dagrecreatie en kort verblijf willen stimuleren en faciliteren.

Participatie

- ✚ Mensen met een uitkering stimuleren aan het werk te gaan of op een andere manier een bijdrage te leveren aan onze samenleving. Iedereen draagt bij naar talent en kwaliteit binnen zijn mogelijkheden. In gesprek blijven met mensen die even niet mee kunnen doen, er zijn steeds nieuwe mogelijkheden om betrokken te zijn. We geven initiatieven om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en vroegtijdige schoolverlaters lokaal een plek te geven de ruimte en ondersteunen de plannen en ideeën van ondernemers en verenigingen zodat deze mensen ook mee kunnen doen.
- ✚ KempenPlus houdt een centrale rol in het begeleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- ✚ Onze partners in het voorliggend veld bieden ondersteuning aan hen die om financiële redenen geen gebruik kunnen maken van ons sport en cultuurvoorzieningen. We verstevigen de samenwerking met

stichting leergeld en de voedselbank maar ook van het aanbod met de inzet van onder andere burgerschuldhelp en online hulpmiddelen.

- ✚ Openbare gebouwen zijn voor iedereen goed toegankelijk, hindernissen worden verholpen.
- ✚ We nodigen mensen met een beperking en ervaringsdeskundigen uit actief mee te denken in ons beleid. Dit door hen deel uit te laten maken van de Adviesraad Sociaal Domein.
- ✚ We onderzoeken de mogelijkheden of een basisbaan van toegevoegde waarde is voor KempenPlus om onze inwoners te ondersteunen (toestroom beschut werken).

Veiligheid & Handhaving

We vinden het belangrijk dat onze inwoners zich veilig voelen in hun woonomgeving. Het is de verantwoordelijkheid van de gemeente om samen met inwoners en de betrokken instanties als politie, brandweer en ambulance hier zorg voor te dragen.

- ✚ We actualiseren het Meerjaren handhavingsprogramma en leggen daarin prioriteiten vast.
- ✚ Boa's zijn zichtbaar voor onze inwoners en dragen daarmee bij aan een veilige woonomgeving.
- ✚ We stimuleren bewustwording en nemen inwoners mee in ons veiligheidsbeleid. Zo kunnen we samen stappen zetten om ondermijnende criminaliteit aan te pakken.
- ✚ Afvaldumpingen zijn een doorn in het oog. We zetten ons in dit te voorkomen en hierop te handhaven.

Financiën

Bergeijk is een financieel gezonde gemeente, we houden het huishoudboekje op orde. Dit doen we door een goede balans tussen onze ambities en de lastendruk. We voeren onze taken op een efficiënte en effectieve manier uit.

Bijlage 2: Brief provincie begrotingscirculaire 2023

Aan de raden van de gemeenten in de provincie Noord-Brabant
Onderwerp: Begrotingscirculaire 2023

Geachte raadsleden,

Ieder jaar krijgt u belangrijke en actuele informatie over de manier waarop wij uw begroting en meerjarenraming beoordelen. Dat doen wij vanuit onze wettelijke taak, het financieel toezicht. Het is belangrijk dat u deze informatie gebruikt bij het stellen van kaders voor de begroting. En bij het vaststellen van uw begroting voor 2024.

Uw Gemeenteraad stelt jaarlijks de begroting vast. Deze moet structureel en reëel in evenwicht zijn. Ieder jaar besluiten wij, vóór 1 januari, onder welke vorm van toezicht uw gemeente voor het komende begrotingsjaar valt. Dat doen wij volgens artikel 203 van de Gemeentewet. Het kan gaan om repressief of preventief toezicht. Dat wil zeggen: toezicht achteraf of vóóraf. De financieel toezichthouder ziet erop toe dat er bij gemeenten sprake is van een gezonde financiële huishouding. Financieel toezicht is een onderdeel van de “checks en balances” binnen het openbaar bestuur. Het systeem helpt voorkómen dat een gemeente financiële tekorten niet zelf op kan lossen.

Financieel toezicht draagt bij aan een stevige en veilige Provincie Noord-Brabant met een sterk openbaar bestuur als uitgangspunt. Een bestuur waar de inwoners op kunnen vertrouwen. Bij de beoordeling gebruiken we ons Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 Gemeenten (GTK).

In deze begrotingscirculaire staan actuele onderwerpen die belangrijk zijn voor uw begroting 2024. Wij herkennen het ontbreken van duidelijkheid over het financieel perspectief vanuit het Rijk voor 2026 en verder. Als provincie en toezichthouder vragen wij actief aandacht aan het Rijk voor het bieden van duidelijkheid. Op 5 april 2023 hebben wij samen met de Vereniging van Brabantse Gemeente (VBG) een onderzoeksrapport naar de financiële druk en risico's die gemeenten in Brabant ervaren aangeboden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In dit rapport roepen wij op duidelijkheid te scheppen en stabiliteit te creëren voor de gemeenten.

Voor de toets van uw begroting 2024 is het Gemeenschappelijk toezichtkader (GTK) van toepassing. Is het begrotingsjaar 2024 structureel en reëel in evenwicht: dan leidt dit tot het gebruikelijke financiële toezicht (repressief). In de bijzondere omstandigheid dat een gemeente geen structureel en reëel begrotingsevenwicht kan vaststellen voor het begrotingsjaar 2024 en het ook niet aannemelijk is dat de laatste jaarschijf van de meerjarenraming (2027) structureel en reëel in evenwicht is, vragen wij u tijdig contact met ons op te nemen.

Sommige onderwerpen zijn financieel-technisch van aard. En daardoor misschien meer voor het college bestemd. Daarom sturen wij een kopie van deze brief aan uw college.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden steeds het beleid en de financiën van gemeenten. Vooral de oorlog in Oekraïne heeft invloed. Denk aan de vluchtelingenstroom en de uitdaging voor gemeenten om voor voldoende opvang te zorgen. Ook heeft de oorlog effect op de economie. Door gestegen energiekosten neemt de inflatie toe. De oorlog leidt ook tot schaarste van materiaal, waardoor projecten vertraging oplopen. Daarnaast laat de coronacrisis nog sporen na. Als laatste noemen we de krapte op de arbeidsmarkt. Dat heeft invloed op de economie en vaak ook op uw eigen organisatie. Naast deze maatschappelijke en economische onzekerheden zijn het ook op financieel gebied onzekere tijden voor gemeenten. Wij vragen duidelijk toe te lichten welke keuzes u maakt over de verwerking van de onzekerheden in uw begroting.

Financiële ontwikkelingen

- *Nieuwe financieringssysteem*

Eind 2021 stelde het kabinet het nieuwe coalitieakkoord Rutte IV vast: “Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst”. Daarin besloot het kabinet na 2025 een nieuwe financieringssysteem te ontwikkelen voor de lagere overheden. Een uitbreiding van het lokale belastinggebied is hierbij een mogelijkheid.

Op dit moment weten we nog niet hoe de nieuwe financieringssysteem tussen het Rijk en gemeenten zich ontwikkelt.

Het kabinet wil voor de zomer een uitvoeringsplan met tijdpad naar de Kamer sturen over de nieuwe financieringssysteem. De VNG zet, namens de gemeenten, in op de verruiming van het belastinggebied. Een advies van de commissie Financiële ruimte is de basis hiervoor. We weten uit ervaring dat dit een lastig en moeilijk traject is. We houden daarom rekening met vertraging van de invoering. In verband met deze onzekerheid adviseren wij u om behoedzaam om te gaan met besluiten die leiden tot meerjarige structurele lasten waar nog geen reële dekking tegenover staat.

In de septembercirculaire 2022 heeft het rijk eenmalig € 1 miljard extra beschikbaar gesteld voor de jaarschijf 2026 bovenop de beschikbaar gestelde structurele middelen uit het coalitieakkoord. Dit om de verlaging in 2026 gedeeltelijk te dempen. Aanpassing van het accres vindt vanaf 2026 alleen plaats voor de loon- en prijsontwikkelingen.

In het voorjaar van 2023 verwachten we meer duidelijkheid over het uitvoeringsplan, met een tijdpad voor de nieuwe financieringssysteem.

- *Inflatie/prijsstijgingen*

Naast de forse inflatie hebben we te maken met hogere energieprijzen. Het Centraal Plan Bureau (CPB) volgt de ontwikkelingen met aandacht. En stelt regelmatig de prijsindicatoren bij, dat wil zeggen: de percentages waarmee prijzen stijgen. Die indicatoren staan ook in de mei- en septembercirculaire van het gemeentefonds.

Deze ontwikkelingen hebben ook financiële invloed op de begroting en meerjarenraming van de gemeenten. Niet alleen voor het reëel begroten van de lastenkant van de begroting en meerjarenraming, maar ook aan de batenkant. Het Rijk compenseert de extra uitgaven voor loon- en prijsontwikkelingen van gemeenten. Dat gebeurt voornamelijk via de loon- en prijscompensatie in de accessen van het gemeentefonds. Ook de inflatiecorrectie op de eigen tarieven en belastingen kan daarvoor zorgen.

Wij dringen er bij het opstellen van uw begroting op aan dat de loon- en prijsstijging aan de lastenkant van de begroting aansluiten op de gepubliceerde indexen van de circulaire die u bij de berekening van de algemene uitkering gebruikt. U mag aan de lastenkant overigens van hogere percentages uitgaan.

Het kabinet kondigde in de Najaarsnota 2022 aan dat er in de Voorjaarsnota van 2023 een extra prijsbijstelling komt. Dit komt door de uitzonderlijke stijgingen van de prijzen. Deze prijsbijstelling geldt ook voor het Gemeentefonds. Cijfers van het Centraal Planbureau (CPB), het zogenoemde Centraal Economisch Plan (CEP) 2023, bepalen de extra structurele prijsbijstelling. Daarbij kijkt het kabinet naar de inflatieontwikkeling over 2022. Het gaat volgens de Najaarsnota om circa € 0,3 miljard per jaar tot en met 2025 en circa € 0,4 miljard vanaf 2026.

- *Opschalingskorting*

Sinds 2015 hebben gemeenten te maken met een korting op het gemeentefonds. Het Rijk legt de opschalingskorting op omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. Kabinet Rutte II had de ambitie om door opschaling te komen tot gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Dat stond in het regeerakkoord. Dit zou leiden tot besparingen op apparaatskosten, vereenvoudiging van regelgeving en minder dubbele taken. De verplichte opschaling is afgeschaft, maar de bijbehorende opschalingskorting niet. Deze opschalingskorting zou van 2015 tot en met 2025 steeds verder oplopen, tot een structureel

bedrag van bijna € 1 miljard in 2025. Het Rijk schrapte in de afgelopen jaren tijdelijk het oplopen van de opschalingskorting. Daardoor hoefden gemeenten in 2020 € 70 miljoen en in 2021 € 160 miljoen niet af te dragen aan het Rijk.

In het coalitieakkoord van het kabinet Rutte IV is het oplopen van de opschalingskorting voor deze kabinetsperiode opnieuw geschrapt. Vanaf 2026 staat de opschalingskorting wél weer in de cijfers. Het gaat dan om een structurele korting van € 675 miljoen. De VNG is ook hierover in gesprek met het kabinet. Wij gaan ervan uit dat u in de begroting de bedragen uit de circulaire hanteert.

- *Herverdeling gemeentefonds*

Vanaf 1 januari 2023 is het verdeelmodel van het gemeentefonds herzien. Gemeenten groeien via een ingroeipad naar de nieuwe verdeling. Tot en met 2025 is het ingroeipad van voordeel en nadeel gemeenten gemaximeerd op € 37,50 per inwoner. De verdere implementatie van het nieuwe verdeelmodel is afhankelijk van de evaluatie daarvan eind 2025. Het nieuwe verdeelmodel is geen eindstation en vraagt continu onderhoud. De septembercirculaire zal hier meer informatie over geven.

- *Extra middelen Jeugdzorg*

In de meerjarenraming 2024-2026 van de meeste gemeenten staat een stelpost jeugdzorg als baat. Een afspraak tussen het Rijk, IPO en VNG maakte dit mogelijk. De bedragen waar de gemeenten van uitgaan, konden zij berekenen dankzij de uitspraak van de zogenaamde Commissie van Wijzen. De stelposten zijn maximaal het deel dat gemeenten op basis van de verdeling zouden krijgen. Rekening houdend met de extra bezuiniging van € 511 miljoen voor rekening en risico van het Rijk. De stelpost is voor eigen risico. Deze geeft geen budgettaire garantie dat het geld ook daadwerkelijk beschikbaar komt. In het coalitieakkoord staat nog geen blijvende oplossing. Het coalitieakkoord wijkt op een aantal punten af van de afspraken van de Commissie van Wijzen. Onder andere over de hoogte van het bedrag.

Bij de toezegging van de gelden uit de Commissie van Wijzen hoort ook een hervormingsagenda. Deze agenda moet concrete maatregelen opleveren voor een kwalitatief en financieel houdbaar jeugdstelsel. Jeugdhulpaanbieders, professionals en cliëntorganisaties werken mee aan de uitwerking van de agenda. De hervormingsagenda loopt vertraging op. De partijen zijn in overleg en de uitkomsten zijn op dit moment onzeker.

Het is nog niet duidelijk hoe gemeenten in de begroting 2024 om kunnen gaan met de stelpost 'extra middelen Jeugdzorg'. Net als de VNG wachten wij af of er op tijd een blijvende oplossing komt. De gezamenlijke toezichthouders werken aan scenario's rondom de mogelijke invulling van de stelpost 'extra middelen Jeugdzorg'. Zodra er duidelijkheid is informeren wij onze ambtelijke contactpersonen bij uw gemeente. Voor het rammen van de lasten voor jeugdzorg in uw begroting 2024 vragen wij u rekening te houden met prijsstijging door stijgen van de lonen in de zorg en een mogelijke volumestijging als gevolg van onder meer de coronacrisis en mogelijk vaker duurdere en langere trajecten.

- *Eigen bijdrage Wmo-huishoudelijke hulp*

Midden- en hoge inkomens maken meer gebruik van de huishoudelijke hulp dan verwacht. Dit komt door de invoering van het abonnementstarief. De beschikbaarheid van voorzieningen van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) kwam hierdoor onder druk. Deze druk op voorzieningen kan leiden tot bezuinigingen of wachtlijsten. Die raken kwetsbare inwoners het hardst. De inwoners die niet zelf een hulp kunnen betalen, worden de dupe. Het kabinet werkt aan een eerlijkere eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp. In het Besluit passende bijdrage huishoudelijke hulp tot wijziging van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 staan straks nieuwe regels. Die gaan over de nieuwe eigen bijdrage-systematiek voor de huishoudelijke hulp. Denk aan regels over de hoogte van de eigen bijdrage en aan de manier waarop het inkomen en vermogen een rol spelen. Ook regelt het besluit de samenloop met andere eigen bijdragen. Tot slot regelt het besluit de indexatie van het abonnementstarief. Dat gebeurt door de consumentenprijsindex, net zoals dat geldt voor de eigen bijdragen voor beschermd wonen en de Wet langdurige zorg.

In de meicirculaire 2022 heeft het Rijk aangekondigd dat de aanpassing vanaf 2025 dient te leiden tot een taakstellende besparing van € 95 miljoen en dat de algemene uitkering vanaf 2025 met dit bedrag wordt verlaagd.

Ontwikkelingen Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

De commissie BBV (commissie) geeft in notities aan op welke manier u bepaalde onderwerpen in de begroting kan of moet verwerken. Kan, omdat de regelgeving meerdere manieren van verwerken toestaat. En moet als de regelgeving verplicht tot een bepaalde manier van verwerken. In de BBV-notities staan dan ook aanbevelingen ('kan') en stellige uitspraken ('moet') voor de juiste toepassing en uitvoering van het BBV. Wij vragen speciaal aandacht voor het verwerken van de 'stellige uitspraken' in uw begroting.

Voor de 'Vragen en antwoorden' geldt dat een gegeven antwoord uitsluitend betrekking heeft op de specifieke vraag en het antwoord is niet vanzelfsprekend van toepassing op elke situatie. Algemene uitgangspunten en duiding van het BBV die voor iedereen gelden worden door de commissie BBV op de website gepubliceerd via de notities en nieuwsberichten.

- *Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid*

In de begroting en jaarrekening moet u rekening houden met de Wet open overheid (Woo). Volgens artikel 3.5 Openbaarheidsparagraaf moet u in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens, dat zijn plannen over de uitvoering van deze wet. En in de jaarrekening verslag doen van de uitvoering ervan. U moet dan ook aandacht besteden aan de plannen.

Deze verplichting geldt met ingang van de jaarrekening 2022 en de begroting 2024. De openbaarheidsparagraaf Woo moet u in de begroting en jaarrekening opnemen via een afzonderlijke paragraaf. Zoals de paragrafen die de artikelen 9 en 26 van het BBV noemt. Bij de eerstvolgende wijziging past de commissie het BBV hierop aan.

- *Actualisering Notities*

De commissie BBV werkt verder aan een aanpassing van de notitie grondbeleid, die past bij de Omgevingswet.

De vaststelling en publicatie van de bijgewerkte notitie moet nog plaatsvinden. Toch besloot de commissie alvast de voorwaarden voor de warme gronden aan te passen. Deze voorwaarden staan in hoofdstuk 4.2 van deze notitie. Deze wijziging gaat in met ingang van de jaarrekening 2022.

Specifieke onderwerpen

- *Incidentele baten en lasten*

Landelijk is de discussie over de toepassing van de handreiking incidentele baten en lasten nog niet afgerond. Daarom zullen wij, net zoals bij de begrotingsronde 2023, bij de begrotingsronde 2024 terughoudend omgaan met het doorvoeren van correcties op het structureel begrotingssaldo op grond van de (ambtelijke) handreiking 'Verduidelijking structurele en incidentele baten en lasten'.

- *Investeringsbudgetten*

Gemeenten hebben een deel van het geld dat bedoeld was voor investeringsprojecten niet uitgegeven. Dat constateerden wij bij onze beoordeling van de jaarrekeningen 2021. Ook schuiven gemeenten budgetten vaker door naar een later begrotingsjaar. Daarvoor zijn verschillende redenen te noemen, waar u niet altijd invloed op hebt. Denk aan de krapte op de arbeidsmarkt, het gebrek aan materialen en aan oplopende kosten van energie en materiaal. Ook blijkt in de praktijk dat bijvoorbeeld publiek – private samenwerking tussen overheid en inwoners ingewikkelder en tijdrovender is dan gedacht. Wilt u hier bij het begroten van nieuw beleid en investeringen uitdrukkelijk rekening mee houden?

- *Omgevingswet*

De Omgevingswet gaat op 1 januari 2024 in. Wij hebben in onze vorige begrotingscirculaires al laten weten waar u op moet letten. Veel gemeenten laten weten dat ze intussen klaar zijn voor de invoering van de Omgevingswet. Wij verwachten dat u in de begroting 2024 goed en betrouwbaar opneemt wat de opbrengsten van leges zullen zijn. Door de aantallen vergunningen op te nemen en de leges per vergunning. De Omgevingswet kan zonder financiële gevolgen worden ingevoerd in een periode van 10 jaar. In interbestuurlijk verband is afgesproken dat naar oplossingen zal worden gezocht voor financiële knelpunten.

- *Wet digitale overheid*

Deze wet legt de basis voor verdere digitalisering. Inwoners krijgen elektronische identificatiemiddelen (eID) die erg betrouwbaar zijn. Deze identificatiemiddelen geven de overheid meer zekerheid over iemands identiteit. De wet stelt daarnaast zogenaamde 'open standaarden' verplicht, om gegevens uit te wisselen moeten ICT-systemen dezelfde standaard hebben. Hiermee voert Nederland de Europese richtlijn uit over toegankelijkheid van overheidswebsites en -apps. De wet treedt in juli 2023 in werking. De regels van deze wet gaan in fasen gelden. Een dienstverlener maakt zelf afspraken hierover met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De VNG vroeg in het wetgevingstraject aandacht bij het Rijk voor de kosten die ontstaan door deze wet.

Als deze wet geldt, en u bent aangesloten op het stelsel, moet u digitale diensten indelen naar betrouwbaarheidsniveau. U hebt dan ook een acceptatieplicht voor toegelaten inlogmiddelen, en uw informatiebeveiliging moet op orde zijn. De financiering van de generieke digitale infrastructuur (GDI) wordt vanaf het begrotingsjaar 2023 centraal onder gebracht bij het ministerie van BZK. Een centrale financiering draagt bij aan de gewenste bredere deelname en een hoger gebruik van de GDI. In de septembercirculaire 2022 staat dat hiervoor al een bedrag van € 7,5 miljoen uit het gemeentefonds is genomen.

Tot slot

In deze begrotingscirculaire zijn actuele en relevante onderwerpen opgenomen die belangrijk zijn voor uw begroting 2024. Van een aantal onderwerpen is nog onduidelijk wat het effect ervan op uw begroting zal zijn. Wij herkennen het ontbreken van duidelijkheid over het financieel perspectief vanuit het Rijk voor 2026 en verder. Zodra er meer duidelijkheid over deze onderwerpen is, laten wij u dat (ambtelijk) weten.

Voor de toets van uw begroting 2024 is het Gemeenschappelijk toezichtkader (GTK) van toepassing. Is het begrotingsjaar 2024 structureel en reëel in evenwicht: dan leidt dit tot het gebruikelijke financiële toezicht (repressief).

Op brabant.nl staan diverse actualiteiten op het gebied van financieel toezicht. Hebt u vragen over deze circulaire of over de vertaling hiervan in uw begroting? Neem dan gerust contact op met de ambtelijke contactpersoon voor uw gemeente.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,
B.J.H. Loeffen,
programmamanager Kwaliteit Openbaar Bestuur
In verband met geautomatiseerd verwerken is dit document digitaal ondertekend.